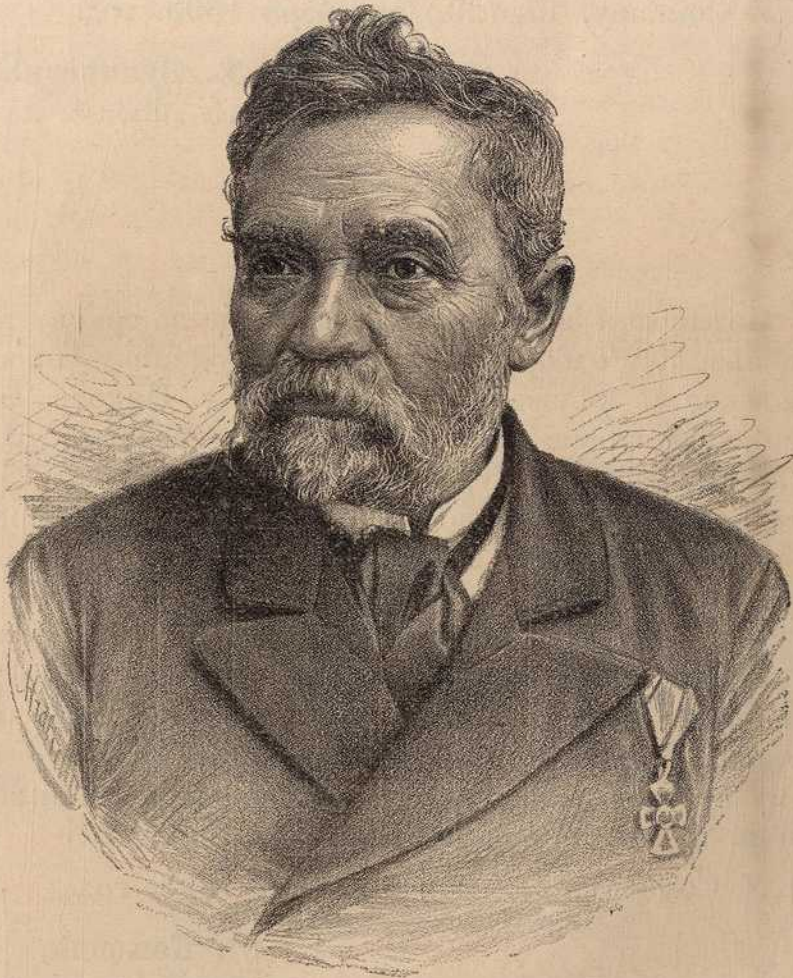

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази један пут у месецу. Предплата је на целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 9—12. У Сомбору, за окт. — дец. 1893. Год. XXV.

(1853.—1893.)

НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.

ИЗЈАВА.

Пошто су ме умолили чланови приређивачког одбора за прославу четрдесетогодишњице мени приређене, да им ради верног описа исте прославе уступим за овај мах уређивање „Школског Листа“, то се ја њиховој молби одазивајући, поверавам уређивање „Шк. Листа“ само ових бројева, у којима ће се опис прославе да изнесе г. Стевану Коњовићу сомборском народном учитељу, задржавајући себи сва права, која ми као одговорном уреднику, власнику и издаваоцу овог листа припадају.

У Сомбору, 17. (29.) октобера 1893. год.

Никола Ђ. Вукићевић,

одговорни уредник „Школског Листа“.

ИЗЈАВА.

Потписани је тако сретан, да му је на основу молбе приређивачког одбора за четрдесетогодишњу прославу учитељског и књижевног рада всбл. г. Николе Ђ. Вукићевића од стране слављеникове као уредника „Школског Листа“ поверено уређивање истог листа за то време, док се подробно и верно не опише цео ток прославе, ради верних података за каснијег историјописца нашег културног живота са ову страну Саве и Дунава, у којој (културној историји) једно од најважнијих места из овога доба мора и наш слављеник заузети. И баш према важности саме ствари, нашли смо за најзгодније место „Школски Лист“ да у њему све донесемо, што се год на саму прославу односи — с тога потписани и има част ово и п. н. читалачкој публици обзнанити.

У Сомбору, 17. (29.) октобера 1893. год.

Ст. Коњовић,

учитељ, уредник „Домаћег Листа“
и пр. уредник „Школ. Листа“.

ЦЕЛ ПРОСЛАВЕ.

Признати коме заслуге, за сваки његов јаван рад, јесте дужност оних, у чијем се интересу овај рад обављао. А према тим заслугама стеченим јавним радом; одати признање, дати и видљива знака захвалности и поштовања, јесте света дужност свих чланова тога народа, у којима је раденик тај поникао, и за чију је срећу и напредак дотични раденик уложио сву своју моралну и физичну снагу.

То је цел сваке прославе, којом се признаје његов труд и рад око општих народних ствари, па тако је то и ове прославе четрдесетогодишњег учитељског и књижевног рада нашег педагошког Нестора всбл. г. Николе Ђорђа Вукићевића.

Многогодишњи трудни учитељски рад и обилати књижевни рад нашег слављеника, била је побуда приређивача с једне стране да покрену ту мисао, а с друге стране сваког свесног члана нашег народа, који прати рад јавних раденика, да ову замисао прихвати и достојним се начином ода пошта, и признање, као што се прослава та на најсвечанији начин и обавила и слављеник увенчао венцем признања, кога су оплели почев од српских крунисаних, митроносних глава, цвета српске интелигенције и преставника српске свести, школе и цркве са суделовањем великог броја иноверника, који знају и умеју ценити труд и рад мужева и друге вере и народности, који свој живот посветише на благо и срећу целог човештва и културног живота. То беше цел и његових некадањих ученика као приређивача ове прославе, јер поштовати свог учитеља јесте знак питомости, учтивости и васпитања; а поштовати учитеља учитеља, јесте поред горњих врлина и најродољубивија дужност сваког учитеља; у то име нек је светло име Николе Ђ. Вукићевића тог српског четрдесетогодишњег учитеља учитеља. Живео и слава му!

ПРИПРЕМА ОКО ПРОСЛАВЕ.

Проф. *М. Камџ* чланком једним у „Српском Гласнику“ бр. 28. о. г. кога на завршетку овога одељка у целости доносимо, покрене ту мисао изнесав на јавност предлог, да би се овом заслужном мужу ваљало једном јубиларском славом на дан његове четрдесетогодишњице од

www.unibg.rs како учитељује на сомборској српској вероисповедној учитељској школи одужити на неуморном труду и раду утрошеном за то време и стеченим заслугама око унапређења српског учитељства, наших вероисповедних народних школа и око развика наше школске књижевности. Чланак тај гласи:

У очи 40-годишњице г. Николе Ђ. Вукићевића, управитеља српске учитељске школе у Сомбору.

Седамнајсти октобар 1853. године остаје у летописима школе наше вечно забележени дан, када за катедру препарандије седе даровит, одушевљен, слаткоречив и као мрав вредан, млад човек, који као створен беше, застарелу школу народну да обнови, а учитељство у напредном духу собом да поведе. Но онај дан у који су прве његове поучне речи одјекнуле у срцима слушалаца, носи на себи још и историјско обележје; јер се појавом Вукићевићевом отпоче нов метод у школи, а школска и педагошка књижевност стаде се живље развијати у народу нашем.

Оба великана, Натошевић и Вукићевић који у прерођају народне школе и препарандије имају неоцењивих заслуга, и чије заједничко деловање донекле носи општи карактер, знаће се тек онда праведно оценити, кад им се радови под критичну анализу ставе па, кад се изљушти што је чије, сопствена мука заоквири оквиром самосвојне заслуге. Јер ако је покојни Др. Натошевић као научник, био пун реформаторских идеја, одлучан у извођењу напредних, педагошких начела, а као организатор знаменит, Вукићевић је опет свестрано образован педагог, искусан учитељ и изврстан методичар, који је многу практичну новину овоме препоручио да је оствари.

Г. Вукићевић је уз то по неке творевине Натошевићеве, које на хладном основу егзактних и природних наука поникоше, као црквен човек топлотом свога религиозног осећаја знао загрејати, и тиме улити им живота, да добију пластичнији облик. Њих двоје попуњују се дакле као једна органска целина која и ако комбинованом снагом на бољитку школства дела, то се ипак на њој примећује фина размеђа њиховог наизменичног, типичког утецаја. Али нигде, ваљда, величина ове заједнице тако рељефно не избија, као у оним значајним предавањима о новом методу на учитељским конференцијама и скуповима, на којима је овај метод званично у школу уведен, а којом се приликом стручна спрема, озбиљно схватање

позива и жарка љубав према ствари и цели у оба предавача нај-
 лепше огледа. Ретко да се икад одушевљење учитеља с одушевљењем
 ученика већма натецало као овде.

Стара школа својим *срицањем* слова и досадним понављањем
 слогова беше се преживела; механизам учења без показивања сли-
 кама о оном што се деци говори, није одговарао напредном начину;
 одржаваће школске дисциплине *цругом*, када се по државним и
 општинским тамницама укидала телесна казна за преступнике, убијало
 је углед људски; морало се дакле полазити с духом времена у на-
 пред. Ова потреба била је већ и с тога нужна, што су зраци мо-
 дерног метода из најближе околине и сувише јасно указивали на
 прљотине на школи нашој, које се згрепсти морадоше.

Вукићевић је још као нов професор српскога језика на пре-
 парандији, одмах првих година својих стао учити децу основне
 школе: *читању и писањем*, по новом методу, те тиме отворио врата
 да се та новина у нас одомаћити може. Наравно да је то доста
 полагано ишло; и разуме се да је ту морало бити и отпора, можда
 баш од самих колега његових, који предавајући методикү по старом
 систему сувише се уживеше у уверење о непогрешивости истог,
 докле су сваку нову измену за *жалена вредну заблуду* сматрали.

Али чин, којим је учињен прелом у дотадањем, старином осве-
 штаном начину учења и ако је по себи епохалан, јер је тим школа
 народна постала савреницом својих друга у просвећенијим, европ-
 ским државама, даје уједно и ласкаву сведоџбу о висини образовног
 ступња српскога народа, који тако жељно за модерне установе раз-
 бира, те их одмах на своје земљиште и пресађује. Слика која нам
 се том напоменом и нехотице намеће, најбоље карактерише то живо
 интересовање за резултате савремене науке педагошке; па бисмо
 се огрешили о пијетет према прошлости, када не бисмо ову слику
 изнели пред очи оним читаоцима, који су о њој имали мање при-
 лике да чују.

Беше то 1858. године у варошкој дворани у Сомбору, када
 се по налогу Дра Натошевића скупило до 150 свршених учитеља,
 да слушају како им по новом методу у школи радити ваља; и
 којима је г. Вукићевић теорију и праксу овога новог метода и
 очигледног учења разлагао.

Ту теорију зачинио би предавач обично алузијом на право-
 славље, распирујући у слушаоцима љубав према вери и народности
 српској.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Разноврсни слушаоци који се и добом живота и стеченим искуством и школском спремом између себе дијаметрално разликоваху; — јер бејаше ту средовечних, младих и старих учитеља, који су у свом конзерватизму за катедром оседели, — сложише се сви у једној живој жељи, да се што већма новим изналасцима на пољу практичног школског учења користе. Та их је тежња учинила пажљивим, те су сваку реч предавачеву *гута*ли и у памет дубоко урезивали. А Вукићевић је говорио красно, убедљиво, заносно!

После сваког његовог предавања опадаше у слушалаца околела вера у *стари начин*, као лист по лист с дрвета у јесен; а поуздање у нови метод проклијаваше срца свију, као млади изданци. Уверење о практичности новог метода и његова успешност, преобразило је као чудом заступнике старе школе и отворило им очи. Стекавши новим мислима при предавању већи појам о себи и своме народу, осетише као да су у интелигенцији и родољубљу наједаред одскочили, те почеше више себе поштовати и свој сталез. Никад се народни учитељ можда није већма поносио својим позивом него тада; никада учитељство није одушевљеније радило у школи по начелима новог метода као ово и неколико доцнијих, млађих нараштаја. — Ово одушевљење које се разлило и на опште, народне послове, избијало је најјасније у потоњим омладинским покретима шездесетих година.

Али се и на припреми за предавање радило без одмора, дању, ноћу, не пазећи ни на само здравље, једино у тежњи да се скупљеном учитељству што више стварнога знања прибави. Др. Натопшевић за свако предавање редовно је слао по пет, по шест писаних табака у којима беше градиво и упутство како треба да се предаје; а г. Вукићевић би то проучио, прожмао својим идејама и на свој начин слушаоцима говорио, три сата пре подне а три сата после подне. Тако су оба трудбеника радила непрекидно пуних шест недеља, налазећи једину накнаду у свести, да су своју дужност савесно испунили.

Тако се давао пример, како треба себе прегоревати за љубав народној школи, за њезин напредак а тим и за просвету народну; тако се спремаху борци који ће, ако устреба и на страшном месту истрајати када непријатељ дрзнуо буде, да дирне у течевине народне што на себи обележје носе имена његова и вере му православне. Тужни листови историје покомунисања наших вероисповедних школа, могли би нам показати много светло име ове старе гарде, које поста жртвом отпора за очување верозаконског карактера им.

Но међутим и времена знаменито проредише редове ових Устарих војника школе; па и сам вођа им, славни Патошевић зађе за видик, одакле још румени зраци заслуга његових јасно казују, да докле је признања у учитељству и народу српском, та руменигда побледети не ће. Остаде нам још *једно* светило да шири знање и просвету међу ученике своје, међу те будуће апостоле оне просвете, која отвара очи и даје вид простоме народу, да се више не спотиче у тами и не пада у своју пропаст.

Тај заслужни муж, тај једини преставник целокупне педагошке и методичке науке у оностраном Српству, тај Нестор наше скромне, школске књижевности и *учитељ учитеља*, славиће ево скоро *четрдесетогодишњицу* свога школског деловања. Не може нам никако бити цел, да у системацкој целини читаоцима прикажемо свеколики литерарни рад; нити да набрајамо заслуге по школство, нашег великоуваженог слављеника; јер је ово за овај премалени простор са свим не могуће. Намера нам је та: да учитељство и ширу интелигенцију српску упозоримо на епохалан моменат у животу једног трудбеника, чијим заслугама ваља видљива признања дати. Г. Вукићевић није — по обичној фрази за педагоге — подигао *башту*, он је засадио *прашуму*, у којој су дрвета огромни, дебели дубови, које због непрегледне масе побројити не можеш, а чији плодови хране читаве нараштаје народне.

Он је преставник *целовине историје* српске учитељске школе, која 80 година постоји, а на којој он 40 година још и данас у пуној душевној и телесној снази ради. Па ако оних првих 40 година препарандије, пре њега, чини њен *стари век*, то је у њему оличен *средњи и нови век* историје овога завода.

Четрдесет година рада заслужују тек, да народ пред величином оваке заслуге скине капу и да ситничарске обзире бацивши на страну, приђе с поштовањем оној старини, чија је рука *четрдесет* учитељских генерација њему однеговала!

Српско учитељство! Ти које одгајаш народу чланове а цркви њене верне; које си просветник и учитељ свега што је добро, лепо и корисно; које народни подмладак васпиташ у религиозно-моралном духу, развијајући у њему хришћанске и српске врлине, и учиш га дужностима да поштује старије, учитеље и свештенике, незаборави да је Вукићевић био твој *учитељ*! Незаборави, да 17. октобар ове године треба да буде свечани дан за сву српску школу, у који

учитељство враћа један свети дуг своје најстаријем, најзаслужнијем и најрежнијем учитељу!

У Сомбору, на дан свете Еуфимије 1893. год. М. К—ћ.

Тај је чланак лепа одзива нашао у правих и истинитих пријатеља народних и достојанствене српске штампе.

У договору са својим, присним пријатељима сазове проф. Калић дана 2/14. септ. о. г. збор свега сомборског српског вероисповедног варошког учитељства, професоре приправничког завода, и са више девојачке школе као и са народне основне школе, који се реченога дана са врло незнатним изузетком исекупе и једногласно реше: да би ваљало заиста прославу приредити нашој пошт. станици, пошто има неоцењених заслуга за учитељство, школство и шк. књижевност.

Том се приликом изабере и приређивачки одбор у који уђоше: *Мита Калић* проф. препарандије, *др. Ђорђе Протић*, *Младен Борђошки*, *Стеван Јовић* проф. препарандије, *Драгутин Блажек*, *Софија Јорговићка*, *Жорко Поповић*, *Велимир Чошић*, *Младен Силошки*, *Стеван Кошовић* и *Милош Кошовић*, који изабраше себи за председника г. *Миту Калића*, за перовођу *др. Ђорђа Протића*, а за благајника *Милоша Кошовића*.

Осим те седнице држане су још и 5. (17.) 14. (26.) септ. 19. септ. (1. окт.) и 10. (22.) окт. у којима су учињене све припреме за достојну прославу намењену нашем слављенику и склопљен проглас на народ и програм саме прославе на дан четрдесетогодишњице јубиларева.

Проглас и програм ево доносимо у целости:

П О З И В

на прославу 40 год. учитељевања високоблагородног г. Николе Ђ. Вукићевића, професора и управитеља српске учитељске школе, школског саветника и заменика глав. школ. референта; на дан 17. (29.) октобра 1893. год. у Сомбору.

Седамнајсти (29.) октобар 1853. године, остаје у историји нашега школства онај знаменити дан, када за катедру српске, учит. школе у Сомбору седе одушевљен, православљем задахнут и као мрав вредан, млад професор српског језика, који као да створен беше застарелу школу народну да обнови а учитељство у напредном духу собом да поведе. Овај заслужни муж који је у бољитак школе све своје знање и сав свој труд уложио; чије је име са школом тако ерасло, да готово с њоме један нераздвојен идентичан појам чини,

дела још и данас крепак и здрав, дакле пуних четрдесет година у храму народне просвете у ком огањ знања непрекидно припаљива.

Његово је искуство неисцрпљиво, његова је реч одлучна, његов је савет још и данас најмеродавнији у школским питањима на нашем највишем форуму просветном. Зато га је народно признање и уздигло на највиши ступањ оног достојанства световног, на које се постављају само људи, који се као стручњаци својом научном спремом, својим књижевним радом и практичним, школским искуством од свију других највећма одликују.

Па како је високоуважени *слављеник г. Никола Ђ. Вукићевић* уједно и један од наших најстаријих раденика на школској и педагошкој књижевности нашој, који том приликом и свој *књижевнички јубилеј* слави, то је приређивачки одбор ову двојаку заслугу слављеникову у обзир узевши, сматрао за своју свету дужност, да даде видљива израза признању јавног рада слављениковог тим, што би приредио свечану прославу 40-годишњице му, те тим уједно поставио начело: да се и у нас заслугама јавних трудбеника одаје достојан пијетет а учитељству даде прилике, да се бар у једној *мисли*, у једној *тежњи* уједњи.

У то име узима „приређивачки одбор“ слободу најучтивије позвати целокупно српско учитељство и остале личне пријатеље и поштоваче нашега високоуваженог слављеника, да на прославу светковине 40-годишњице што многобројније доћи изволе.

Из седнице одбора за приређивање светковине 40-годишњице високородног господина Н. Ђ. Вукићевића држане 19. Септембра (1. октобра) у Сомбору 1893.

Др. Ђорђе Протић, перовођа.

Мита Калић, председник.

Р а с п о р е д

прославе 40-годишњице г. Н. Ђ. Вукићевића управитеља срп. учит. школе, која ће се држати на дан 17. (29.) октобра 1893. и у очи тога дана у Сомбору.

1. Део: 1. У Суботу 16. (28.) октобра ујутру и по подне дочек гостију на жељезничкој станици.

2. У 6½ сата у вече *баклада*, која предвођена ватрогасном свирком полази од срп. учит. школе црквеном улицом на савија у Етвешеву улицу те околу корза изилази на главну улицу поред дра Поповића и Српске Читалнице до слављеникове куће. Ту ће свирка одсвирати један комад, затим ће кратким говором да поздрави слав-

Слављеника г. Стеван Кошовић учитељ, после чега ће ученици и ученице срп. учит. школе да отпевају за ту свечаност удешену песму. Слављеник се захваљује на поздраву. Свирка удеси један комад и бакљада се креће поред дра Ђене Павловића куће кроз узану пре-парандијску улицу у порту свете Ђурђевске цркве.

II. Део: У Недељу 17. (29.) октобра у 8 сати ујутру састанак у великој дворани срп. црквене општине ради међусобног упознавања гостију. У 9 сати шиље се депутација по јубилара, која га доводи у средину гостију, те с њиме на челу корпоративно полазе на свету службу на којој пева срп. цркв. певачка дружина Сомборска.

III. Део: После службе честитке слављенику.

IV. Део: У вече равно у 7 сата у просторијама код „Ловачког рога“

Беседа с игранком

Распоред беседе:

1. Пролог, од В. Милана Марина говори Светислав Берић приправник III. разреда.

2. Црногорац Црногорки, песма од Зајца.

3. Предавање о животу и раду слављеникову, држи г. проф. Мита Калић.

4. Отворена пијеса за госте, које би били вољни да певају соло или да свирају што.

5. Предаја венца слављенику уз кратак поздрав гђе Исидоре Секулићеве ученице III. разреда.

6. Слављенка, песма од В. Милана Марина, за певање удесио Драгутин Блажек.

После свршене беседе настаје игранка.

У 9 сата у вече заједничка вечера (банкет) у ручаоници код „Ловачког рога.“

Председништво одбора за приређивање 40-годишњице.

О П И С С В Е Т К О В И Н Е.

Бакљада.

У суботу дана 16. (28.) окт. о. г. дођоше већ многи гости као изасланици од разних завода и корпорација.

Тога дана у вече између 6 и 7 сахати искупе се свеколика младеж сомборске српске учитељске школе у порти св. Ђурђевске цркве и ту са запаљених 50 буктиња и уз свирку ватрогасне банде са приређивачким одбором крене се и прође одређеним улицама и

дођу до слављениковог дома, где се силан народ искупио и са бакљоносцима заједно, како угледаше јубилара са бурно и дуготрајно живио поздраве га. Младеж са буктињама стави се у одређене редове и ватрогасци лепо одсвирају једну српску песму. По свршетку песме *Стеван Коњовић* учитељ, поздрави слављеника са овим говором:

Драги јубилару и учитељу учитеља!

Неописаном радошћу ступам пред Тебе драги јубилару и пред ову многобројну публику, да дам израза с једне стране своје синовње оданости, а с друге да у име своје, и свих твојих поштовалаца и ових присутних, и оних који су само у духу с нами у овим тренутцима, — да те поздравим као једног од народних наших првака, данас највећег школског трудбеника и српског учитељства правог духовног оца.

Дан је ово драги јубилару, дан радости, не само Твој и наш, него и сваке српске православне школе чак од Пеште па до крајних граница Црне Горе и од Триглава па до Црног мора.

Ретка је свечаност коју ми данас започесмо славити, јер где је тај Србин, који је провео од ране своје младости, па све до ове данашње Ти старости у таком трудном учитељском звању, неуморно и одушевљено образујући народу подмладак, који ће народ да образује, васпитава и наставља?

Попео си се на четрдесетогодишњу учитељску степеницу и с те висине данас са сузним ал' и радосним оком гледаш за собом четрдесетостручни бисерни низ, кога си кроз четрдесет година народу и православној школи низао и плео.

Четрдесет си година провео међу Српчадима и Српчићима учећи их непрестано од првог Ти дана учитељевања па све до данас, да свим жаром свога искренога срца љубе ову драгу нам домовину, да лепо своје име српско дубоко урежу у срца своја, и да својој светој православној вери буду верни и одани, и срцем и душом.

То си садио за четрдесет твојих учитељских година; том си храном хранио поверену Ти младеж; и тим си благословом шиљао соколове српске, на све четир стране света, где год Србин живи и часним се православним крстом крсти, да уче и проповедају домољубље, славе лепо име српско и да певају св. песму славља и православља пред олтаром Свевишњег Творца.

То је баш узрок што ова слава, није само слава наша, него слава свих Срба оданих српско православној школи.

Живи сведоци овога славља јесу и ови многобројни поштоватељи твоји, који ево непрекидним клицањем живоно, поздрављају Те и дају Ти видљива знака поштовања, према Теби драги наш слављениче!

О кад би могао нешто завирити у срца наша, тад би се тек уверио, да је у њима још жешћи пламен љубави према Теби, него што је жесток огањ ових буктиња, које ево Теби у славу гору. Јест, та су срца обузета живим пламом радости, поштовања и захвалности а пламен љубави те, испреплетен је именом Николе Ђ. Вукићевића, нашег недашког Нестора!

Круна Твога четрдесетогодишњег рада на пољу народне нам школе, јесте данашњи дан; тај Те крунише са искреним признањем и неописаним одушевљењем. Но ту круну треба још окитити, бисером и алам камењем — украс тај од данас ће се низати око седих власи твојих.

Сваки будући дан, који будеш провео у школи и међу народним учитељима, а под духовном заштитом св. Саве, јесте бисер и то драго камење, које ће још дивније да украси данас учињено Ти славље.

С тога и дижемо наше топле молитве пред престоље Свевишњег молећи му се, да Ти подари уз крепко душевно и телесно здравље, још небројено сретних дана, у којима ћеш као добар отац са благословом, и као брижна мајка са молитвама испраћати коло по коло младих српских учитељских нараштаја у то бурно море људског живота, међу силовите таласе српске бујне природе, да као одушевљени и вешти морнари, свом снагом свога духа и моћи одупру се навали и безданој пропасти, која им броду живота и животу српске православне школе смета.

Сеј и од сад чисто зрно, а што је по гдекад и по који кукуљ изникао, то га није Твоја чиста рука посејала.

Ветар је смет нанео са буњишта и парлога, јер судбина као да нам је хтела и овога пута да каже, да у животу нема сласти без — пелена.

Али не, доста о томе, није време сада, да ову веселу свечаност са оваковим непријатним сећањем и осећањем узнемирујемо.

Оставимо то онима, који ће као историци после нас, непристрасно о овом добу и његовим првим мужевима на пољу школства и школске књижевности свој праведни суд да донесу. А тада ће се за цело уз име дра Ђорђа Натошевића и име Николе Ђ. Вуки-

www.unilj.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ћевића са златним словима написати, и тако написано остати док је Српства и српског имена.

А ми још једном пожелимо нашем слављенику неброј година, да као матица у кругу млађих снага на свима пољима нашег школства, са својим богатим знањем и науком, четрдесетогодишњим искуством и младачком душевном снагом, буде порадио на учвршћењу, на срећи, и на бољитку наших вероисповедних школа.

У то име живио наш дични јубилару! Живио учитељу учитеља! Живио српског учитељства духовни оче!

*

Јубилар се на овом поздраву у подужем говору врло лепо захвалио, како говорнику, тако и искупљеном многобројном народу, који га је много пута у говору прекидао са бурно *живио*. У говору свом главно је тежиште полагао на то, да га је руководило управо при обучавању и васпитању српске учитељске приправничке младежи: љубав ка просвети, својој св. вери и милој српској народности. Укратко је прешао историју заводску за тих 40 година, које је време с многим наставницима истог завода провео. Вели није никад тражио јавна признања, јер није радио за хвалу, него из чисте и непомућене љубави за мили наш српски народ и његово учитељство, које се данас хиљадама прострло од Сент-Андреје па до Солуна и Сереса, које је испод његове руке које непосредно а које посредно изашло и обучило се; но уједно напомиње да му је и врло тешко било да се нашло и таквих неблагодарних његових ђака, који су јавно његов рад не само омаловажавали и презирали, него и за ништав и штетан по школу и просвету проглашавали. По он данашњим даном види, да су ти гласови злонамерно пуштани у јавност, јер ово признање даје му јемства, да српски народ и већина српских учитеља другојачије суде о његовом раду, који је он на благо и срећу српског учитељства, вероисповедне школе и школске књижевности утрошио. Захваљује се на учињеним овацијама и обећава, да ће до год га не изневери телесна и умна снага, до смрти своје, цео свој живот, као што је досад чинио, тако ће и од сад, посветити само српској вероисповедној школи и њеном учитељству. Завршетак говора беше пропраћен са бурним клицањем *живио!*

По свршетку говора, приправничка младеж отпева једну песму и по свршетку ове, другим путем врате се у приправнички завод, одакле се младеж српске учитељске школе весела и задовољна

разиће својим кућама; а многи поштоваоци јубилареви оду му у стан, да га срдачним поздравом поздраве и стисну му вредну четрдесетогодишњу неуморну учитељску руку. Посетиоци беху у дому му од свих домаћих као и од самог јубилара најљубазније дочекани и чашицом руменике понуђени.

То је вече наша варош по свима јавним местима јако оживила, и ви о чем се другом није водила реч, већ само о заслугама нашег дичног јубилара.

СВЕЧАНО БОГОСЛУЖЕЊЕ.

По заказаном програму, приређивачки одбор и гости са стране већ у 8 часова изјутра почеше се купити и пријатељски, весело и искрено се поздрављаше један с другим. Са стране слављенику у почасти дођоше ова господа: *Васа Пушибрка*, директор новосадске српске гимназије; *Стеван Марковић*, парох у Куманима; *Милан А. Јовановић*, проф. новосадске гимназије; *Аркадије Варађанин*, управитељ срп. в. дев. шк. новосадске; *Борђе Бекић*, проф. срп. в. дев. шк. панчевачке; *Л. Лазаревић*, управитељ срп. учитељске школе београдске; *Јосиф Борфезић*, трговац неготински; *Мита Дома*, школски надзорник темишварске и вршачке дијецезе; *Михаило Косић*, *Милан К. Петровић*, *Милош Бандић*, учитељи кикиндски; *Ст. Жекић*, *Паја Далјановић* и *Милан Кириловић*, учитељи ст. бечејски; *Паја Таназевић*, учитељ меленачки; *Павле Коњовић*, учитељ сентомашки; *Перо Борић*, *Бошко Поштић*, *Сава Станковић* и *Марија Буришићева*, учитељи ст. стапарски; *Радослав Хорват*, учитељ новосадски; *Аркадије Р. Павловић* и *Ана Васиљеска*, учитељи ст. керски; *Стеван Коларић*, учитељ кумански; *Бена Кротин*, учитељ осечки; *Душан Пауновић*, учитељ риђички; *Она Поповићева*, учитељица боботека; *Сима Петровић*, умировљени учитељ чентћански; *Видосава Вукадиновићева*, пр. учитељица молска.

Скупљене госте поздравиле добродошлицом председник приређивачког одбора, наименује 8 лица као депутацију која оде по слављеника. Депутација под вођством г. В. Пушибрка допрати слављеника, који буде са бурно живио допраћен, и пошто се са свима присутнима поздравиле и руковао, упуते се сви гости и одбор опколив слављеника, у храм божији на св. литурђију.

По учтивој молби приређивачког одбора, коју је управило на местно парохијско православно српско свештенство, служило је

божанствену литурђију преч. г. *ирота* сомборски, преч. г. *Милутин Гавриловић* парох сомборски и ч. г. *Б. Павковић* ђакон. А из приређивачког одбора придружише се још споменитим свештеницима и преч.: г. г. катихета *Мл. Борђошки* и катихета *Жар. Пошовић*. На литурђији је врло лепо певала на кору слављенику у почаст *српска сомборска црквена певачка дружина* а за певницама такође врло лепо певаше г. *Р. Хорват* учитељ новосадски и г. *М. Кириловић* учитељ ст. бечејски. За време службе у првој јектенији се чинило благодарење и молебствије за здравље и рад слављеников.

ПРИМАЊЕ ПОЗДРАВА И ЧЕСТИТАКА У УЧИТЕЉСКОЈ ШКОЛИ.

После божанствене литурђије гости, одбор, многе корпорације и силан народ слегао се пред зграду учитељске школе у порти и чекали су слављеника, који се од своје куће кренуо у пратњи вебл. г. *Фр. Цирфуса* државног главног надзорника бачке жупаније и помоћника му надзорника г. Н. Грефа а предусретнут приређивачким одбором, који укупно кроз народ праћен са бурним клицањем *живио* уђе у велику дворану учитељске школе, која је врло лепо украшена била. Особито је лепо удешено било узвишено место под балдахином, на кога слављеника поставише. Пошто се утишало урнебеско клицање *живио*, то председник приређивачког одбора, г. проф. *Мита Калић* у име овог одбора и у име професорске колегије српске учитељске школе сомборске поздрави слављеника овим говором:

Високородни Господине и Високоуважени слављениче наш!

Још никада се у овој дворани нису разлегали звучни одједи искреније радости, још никада није одјекнуо срдачнији глас признања, нити се стицаше одличнији број штовалаца имена и заслуга Ваших, него овом приликом у данашњи дан.

Па и цела зграда ове учитељске школе као да појима високи значај овога важног тренутка, када јој се и њезина дворана обукла у свећано рухо да ода достојну пошту оној успомени дичној, када је 1853. године за катедру њену ступио млад професор, да у овом светилишту васпитања, учитељски нараштај богати знањем, улева му оданост према нашем најмилијем краљу, да га снажи у верности према драгој домовини нашој и сади му у душу неограничену љубав вери православној и милом нам народу српском.

www.unilib.rs Ти звучни одједи као труба будилница упозорише свеколике пријатеље школе, који са свих страна похиташе да Вам баш у овој дворани школској принесу честитке и жеље своје, на овој њиви Вашег рада у коју њиву сејасте семе знања, семе родољубља и преданости школи и цркви.

Ви сте се Високоуважени слављениче у Вашем школском раду угледали на Аврама Мразовића, Уроша Несторовића, Аврама Максимовића, катихету, владика Атанацковића и друге заслужне мужеве, који су овом заводу на дику служили; Ви сте пред ликовима ових великана вршили своју дужност тако савесно, као да Вас они духовно надзиравају. Али Ви сте Високоуважени слављениче наставној ствари допринели нешто, што ни једном од тих великана историја у заслугу уписала није.

Још од постања овога завода никада се граматика српског језика, као обвезан предмет на њему предавала није, докле год Ви као професор тога језика у ову школу не ступисте.

Замислимо поштована Господо, с каквим је одушевљењем српски учитељ ступао међу народ који ни основних правила свога језика познавао није, онога језика чијој се лепоти народних песама још и дан данас најобразованији народи диве; у којим песама као у животу од кристала сачуван је свеж песнички осећај народа српског, сачувана је чистота и чедност народног морала, сачувана је мирмидонска слава јунаштва народног и лепог обичаја и особине народног живота.

То закопано благо изнесосте Ви Високоуважени слављениче и разделисте га ученицима својим, да као будући народни учитељи школску децу уче познавати онај језик, којим мајке српске говоре кад децу своју васпитају.

Но и ако сам високо уздигао ову заслугу Вашу, није ми никако намера да се огрешим о драги спомен, нити да и најмањи зрачак славе угаснем ових великана, чија су имена златним словима забележена у историји школства нашег, а поред чијег имена ће и Ваше име вечно блистати.

Па да би сте се са своје висине сећали имена оних скромних сатрудбеника и другова, који су до овог свечаног тренутка на пољу учитељског образовања с Вами вољно и одушевљено деловали, ја као сарадник Ваш и председник приређивачког одбора чији чланови као искрени и одани пријатељи Ваши ову светковину четрдесетогодишњице приредише, слободан сам предати Вам ову књигу

споменицу, у којој су забележена имена наша која ће као сићушне звездеце треперити поред најкрупније звезде дичног имена: „Николе Ђ. Вукићевића.“ — После овог поздрава *слављеник* отпоздрави поздрављача младићском снагом и бурним одушевљењем, захваливши све топлим речима на учињеним овацијама, нагласив, да је за време свога четрдесетгодишњег рада по унутарњем убеђењу свом настојавао да школа наша напредује у духу православне вере и миле наше народности.

И други је поздрав изговорио проф. *Мита Калић* и то врло кратко у име књижаре Браће Јовановића из Панчева предав му од њих врло леп велик сребрн дивит. Уз дивит беше придодато и једно пропратно писмо, које међу осталим писменим и брзојавним поздравима на дотичном месту доносимо. — *Слављеник* се и на томе као књижевник топлим речима захвалио.

На грећем је месту поздравио слављеника на мађарском језику вебл. г. *Фр. Цирфус* краљевски саветник и државни школски надзорник жупаније бачко-бодрошке, поздравив јубилара као професора и директора српске учитељске школе, као пристављеног главног школског референта наших српских вероисповедних школа и споменув између осталог и јубиларево учествовање у анкетној комисији земаљског сабора у Угарској на позив блаженоупокојеног барона Јосифа Етвеша првог кр. угарског министра просвете, која је анкетна комисија држана у државном дому у Будапешти године 1868. ради расправе о предлогу за законски чланак XXXVIII. о уређењу народне наставе. — *Слављеник* је на српском језику врло лепим и дугим говором захвалио се на овом поздраву, нагласив да ми Срби, као што љубимо неизмерно своју православну веру и свој матерњи српски језик, исто тако срцем и душом љубимо нашег владара краља и ову нашу милу домовину, за коју су претци наши своју драгоцену крв проливали и за коју смо и ми готови кадгод устреба своју крв пролити. Претци су наши заједно са племенитим народом мађарским од навале турске ову отаџбину бранили и одбранили. У овој нам драгој домовини ужива наш народ прѣва грађанска, слободу своје вероисповести и у којој је наша српска вероисповедна школа законом земаљским обезбеђена и заштићена.

4. *Васа Пушибрк* поздравља јубилара у име колегије српске велике гимназије новосадске. — *Слављеник* га отпоздравља и захваљује му на указаној љубави од стране професорске колегије, напомиње да се овај завод скоро у једно и исто време основао, кад

и новосадска гимназија српска и да је при обнови овога завода бивши управитељ те гимназије покојни др. Патошевић као ц. кр. школски саветник и школски надзорник највеће заслуге себи стекао, како за ову школу тако и за све српске народне школе.

5. *Г. Геревих* управитељ местне државне велике гимназије у кругу професорске колегије поздравља слављеника на мађарском језику врло лепим поздравом као сатрудник на просветном пољу, који најбоље зна како је мучан и тежак учитељски и васпитачки позив. Хвали Бога што је слављенику дао поред истрајности и љубави, толики низ година који је на просвету народа и домовине посветио. Жели и даље да са истом истрајношћу и љубави настави свој учитељски рад. На завршетка свога говора јачим нагласком напомиње да не допушта ни једном поздрављачу да ће слављенику искреније и веће признање изнети, него што му он овом приликом изјављује. — *Слављеник* се српским језиком захваљује на поздраву и напомиње, да школе које стоје под његовом управом у тесној вези стоје и са местном гимназијом, по чему је рад њихов један и исти, који се само у слози и љубави на корист народа и домовине може обављати.

6. *Е. Жуљевић* управитељ местне трговачке школе у кругу своје професорске колегије, на мађарском језику врло лепим говором и одушевљено поздравља слављеника не само као заводског директора и професора него и као члана местног варошког управног одбора под чију непосредну управу подпада и трговачка школа, меће му на срце и даље очинско старање истог завода као што је то и досад својом вештином и разумевањем чинио. — *Слављеник* се захваљује на српском језику нагласив, да му заиста сви просветни заводи на срцу леже, а особито споменута трговачка школа, у чијем управном одбору срећан се осећа што је и он члан и која је школа заиста врло нужна у нашем месту ради стручног образовања омладине која се на трговачку струку одаје. Сваком приликом, кад год му се ово пода, увек ће употребити на развитак истог завода.

7. *Л. Лазаревић* директор српске учитељске школе у Београду поздравља слављеника врло лепим говорничким даром изнесав му заслуге по опште српско школство како са ове стране Дунава и Саве тако исто и са оне, јер почетак српске просвете не да се порећи, да није одавде тамо пренесен и пресађен. Изрично напомиње, да је искра просвете српске искочила баш из ове српске учитељске школе и прелетела преко Дунава и Саве, која се раз-

буктила у Београду а за тим и у Нишу. По томе и слава ова, слава је и оностраног Српства особито народне школе а посебце обе две учитељске школе и београдске и нишке, које не само да се као млађе сестре могу овој сомборској српској учитељској школи сматрати, него су јој оне у правом смислу најрођеније кћери њене. Па као такве шаљу поздрав својој старијој сестри, којој на челу стоји слављеник, који је одгајио четрдесет генерација учитељски, који је четрдесет јата послао у народ српски, а то је венац бесмртника. Па с погледом на ту околност и придружује се српска учитељска школа београдска те у лицу његовом као изасланику на ову славу и заступнику професорске колегије поздравља слављеника са славом и хвалом му, додајући жељу своју и оних који су га послали да га Бог још много и дуго поживи српској школи и просвети на дику и радост. — *Слављеник* захваљујући на овом поздраву напомиње да су онострани Срби приликом ослобођења Србије од Турака знатно учествовали при подизању нижих и виших школа и преносили одавде луч просвете међу грађанство у Србији. Напомиње, да је приликом првог ослобођења Србије, ученик сомборске школе Јован Савић прозвани Југовић служио као секретар „вожда“ српског Карађорђа. А кад се Србија по други пут од Турака ослободила, онда је за време прве владе књаза Милоша Обреновића славни професор ове учитељске школе Димитрије Исајловић прешао у Србију и тамо је уређивао не само основне школе, него и први лицеј српски. Многи питомци српске учитељске школе ове били су први учитељи српских народних школа у Србији; а неки су од њих и до највиших званија у држави Српској узвишени били. Ученици мужевима са ове стране били су први професори београдског лицеја и богословије а и први законодавац кнежевине Србије др. Јован Хаџић у књижевности названи Милош Светић био је син овог града и питомац сомборске школе. У даљем говору свом напоменуо је слављеник да ће по његовом убеђењу српски народ и у краљевини Србији и у другим својим постојбинама само тако моћи опстати и напредовати, ако се народна просвета буде држала свагда онога основа, који је положио св. Сава просветитељ; само на том основу, на религиозном моралном образовању у духу св. православља моћи ће Српство напредовати а без тога свака слава биће малотрајна и нестална. На основу података из повеснице народне и свога многогодишњег искуства препоручује он мужевима, који раде на просвети народа Српског у Србији, да све школе своје а особито народне и

Учитељске школе тако уреде, како ће се у њима здрав, крепак, карактеран и својој св. вери прадевској и милој народности српској одан нараштај васпитати, који ће у слози и љубави своје прадедовско наслеђство сачувати, јер „сама слога Србина спасава!“

8. Проф. *Милан А. Јовановић* као изасланик „Матице Српске“ поздравља одушевљеним поздравом слављеника и као почасног члана „Матице Српске“ и као члана „књижевног одељења“ и као неуморног раденика на српском просветном пољу нагласив да у име „Матице Српске“ слободно може рећи да се она поноси што у реду својих чланова има уписано и име слављениково, коме се данас цео образовани и свестни српски свет клања и слави. — *Слављеник* се захваљује изасланику „Матице Српске“ чијег је и он књижевног одељења члан, што заиста за своју велику срећу и част сматра. Наглашује да је по нешто врло мало могао и непосредно за „Матицу Српску“ делати, поред послова који су се поглавито односили на српску школу, школску књижевност и образовање српског учитељства.

9. *Аркадија Варађанин* управитељ српске више девојачке школе у Новом Саду, у име своје и своје колегије, као и свих присутних учитеља српских вероисповедних школа како виших девојачких тако и основних, као и местних народних српских учитеља, у име којих је умољен због краткоће времена да их он у поздраву замени; уз то у име српског учитељског конвикта у Новом Саду као председник истог; у име свег *благодарног српског учитељства* као и у име свију оних чланова српског народа који признају заслуге слављенику и одају му овом приликом ма у духу своје признање, славу и хвалу. Поздравио га је врло дирљивим и осећајним говором захвалив се у име свију, у име чије га год овде поздравља, а особито у име српског учитељства, у име чије моли слављеника као српског учитељства духовног оца, да му дозволи, да му у знак признања и благодарности пољуби руку. — Пољубив га поздрављач у руку, *слављеник* се врло одушевљено захвали, нагласив да је он цео свој живот посветио на срећу и благо српске вероисповедне школе и образовању њеног учитељства. Захваљује се на овом признању, он се поноси с тим, што може сматрати скоро све српске учитеље садашње, својим духовним синовима, а српске учитељице својим духовним кћерима. Оно што је за прошлих 40 година учио и говорио, ставља им и сад пред очи у старости својој, као свој аманет, да љубе као највеће светиње св. цркву и школу народну, да живе достојно позиву своме, васпитавајући и настављајући пове-

www.srbijus.com
УНИВЕРЗИТЕТСКА ВИБЛИОТЕКА

рених им младеж, упућујући их на све оно што је добро, лепо и племенито.

10. *Местни српско православни црквени Одбор*, у име ово-местне српско православне црквене општине у ком одбору од местног српско православног парохијског свештенства видесмо преч. г. г. *Николу Киријака* и *Милутина Гавриловића*. Одбор је предводио члан Одбора *Коста Максимовић*, који је врло лепим говором слављеника као сомборског сина поздравио и човека који специјално за све сомборске српске вероисповедне школе неоцењених заслуга има, које му се овом приликом изнети и пред целим српским светом признати морају. — *Слављеник* сузним очима одпоздравља и захваљује се својим милим суграђанима и сународницима напоменув, да све што год је чинио у интересу наших школа, чинио је из најунутарнијег убеђења, да само тим начином и путем може бити наша мила вера и драга народност осигурана и утврђена; као што је до сад чинио у интересу наших школа, чиниће и од сад у колико му само његове силе и делокруг допуштале буде. Нарочито се захваљује изасланству у коме гледи јасан доказ да сомборски свестни Срби умеју и хоћеју труде раденика око општих ствари да признају и своје признање у виду поздрава одаду.

11. *Мита Дола* школски надзорник српских вероисповедних школа темишварске и вршачке дијецезе поздравља као изасланик срп. црквених општина темишварске градске и фабричке у име истих слављеника, као многогодишњег трудбеника на пољу народне просвете. — *Слављеник* у одговору свом захвали говорнику и црквеним општинама темишварским наглашујући, да је темишварска градска општина, за време његове управе у српској учмтељској школи из својих средстава установила стипендију од 120 фор. за једну отличну и примерног владања приправницу. У то име благодари он реченој Општини на овом добротинству, стављајући је за углед осталим српским имућним општинама и оним Србима, које је Бог имањем обдарио, да би по примеру темишварске општине у помоћ притицали младежи, која се на овом заводу учи.

12. *Др. Павле Дракулић* земаљски посланик као председник српске сомборске певачке дружине, са члановима истога друштва поздравља слављеника лепим говором, као педагога, који по данашњој модерној педагогији такође препоручује и настојава над тим, да се лепо хармонијско појање и певање што више у народу и у народним школама негује, нагласив и то, да у слављенику гледи и једног од

највећих пријатеља овдашње српске певачке дружине, којој је част њему председником бити. — *Слављеник* захваљујући на поздраву изјављује, да певачка дружина врши онај исти културни задатак који и педагогија, јер као што педагогија ради на складном образовању ума, срца и воље; тако и певачко друштво силно утиче на образовање и оплемењивање срца, својим складним црквеним појањем и умилним светским певањем, којим се чуствовање лепоте особито негује.

13. *Рајко Стојановић* приправник учитељски III. године опкољен приправничком омладином оба пола у име свих ученика и ученица ове учитељске школе поздравља слављеника као њиховог најстаријег професора и заводског управитеља, молећи га да истом вољом, вештином и одушевљењем и њих, садање слављеникове ученике и ученице настави и васпита за св. учитељски позив, да могу бити достојни другови старији српских учитељских нараштаја, који заиста образовањем својим и учитељском вештином, коју су од слављеника у свом ђачком добу добили, и са чиме се поносити могу, и са учитељима образованијег и напреднијег народа у сваком погледу мерити могу. Жели слављенику крајње границе човечијег века. — *Слављеник* назвав ученике своје најмлађим драгим синовима и кћерима очински их саветује, да слушају науку, коју им он са својим друговима сваки дан предаје; да се строго држе школских закона и да са љубави и оданашћу уче своје наставне предмете, како би се за народне учитеље и учитељице младог нараштаја српског, достојно изобразити могли. Особито им препоручује послушност властима и пијетет према духовним и светским достојанственицима, јер без тога не помаже народу никаква умна образованост, него га још упропастити може. Нарочито их саветује да се чувају слатких речи оних људи, који под видом слободе и напретка уче их противној науци од оне, која им се у школи предаје, и да се клоне као љуте змије свакога онога, који их било речима, или путем штампе заведе са правог пута. И на свршетку свога говора са жаром одушевљења, још један пут препоручује младежи љубав овој лепој домовини нашој, у којој народ српски слободу вере и сва грађанска права ужива и чији закони штите и православно српску вероисповедну школу.

14. *Андр. Шмаус* поджупан бач-бодрешке жупаније, извињавајући се, што није раније могао доћи, но је касно на ову свечаност припео, поздравља слављеника на мађарском језику особитим

говорничким даром у име своје и у име целе жупаније бач-бодрошке као човека, који је пуних 40 година отачаству послужио васпитавајући и изображавајући народне учитеље. И особито му је мило, што је при доласку свом у ову дворану чуо из уста слављеника одушевљене речи, којима је он ученике своје на љубав домовини жарко побуђивао. — *Слављеник* захвали на српском језику г. поджупану на срдачном поздраву изјављујући, да је он као син овога града и жупаније бачке, изузимајући време својега школовања и лечења, цео свој живот овде у Сомбору провео. Даље рече он, жупанија бач-бодрошка у маломе је оно, што је драга домовина наша Угарска у великоме, па, као што у овој жупанији грађани различитих народности и различитих вера у братској љубави живе, те тим дају пример и осталим суграђанима својима у другим пределима простране домовине наше. Имајући свагда ово пред очима, он је из детинства свога, поштовао и љубио све народе простране нам домовине Угарске, која је од старине за пример служила вероисповедне толеранције и религиозне слободе, и у којој 8 црквих на 10 језика, пред својим олтарима Богу се моле, за здравље и дуг живот љубљеног нам општег оца отачаства, најпресветлијег цара и апостолског краља нашег *Франца Јосифа I.* под којег мудром владом сви верни народи Његови уживају грађанску слободу. (При свршетку говора захори се из небројено грла *живио краљ! Живила домовина! Живио слављеник!*)

Више званичних поздрава није било, а време је било око $\frac{1}{2}$ на 2 часа.

*

После примљених поздрава и исказаних отпоздрава уз бурно клицање слављеник буде отпраћен мноштвом његових поштовалаца кући својој. Сви испуљени гости и учитељство још је једном ушло у дом слављеников и ту редом сваки у неколико речи поздравео слављеника и исказао, да ли је у име своје, или у име учитељског местног збора или као изасланик местног школског одбора на ово славље дошао. Слављеник осећајући се међу својим старијим ученицима као учитељ у млађим годинама, поведе реч о народној нам школи и о наставном плану који сада у споразуму са местним учитељством ради и врло би му мило било, кад би се тога дана опет скупили или у приправничкој згради или у згради местних српских школа, да се о истом предмету поведе реч и у главном да сваки своје назоре и примедбе каже, како би се наставни план

тако удесити могао, да у потпуном смислу одговори и потребама наших школа па и околностима у којима се оне у данашњем добу налазе. Слављеника су присутни учитељи одвраћали од те намере за овај мах, јер тај дан ваља у правој учитељској слави да проведу, разговарајући се пријатељски један с другим и спомињући оно доба и оне догађајеве, у коме живише, и које преживише некада као ученици ове српске учитељске школе.

Према томе је саветовање о новом наставном плану са присутним учитељима отпало. И при овом растанку са слављеником сваки је собом понео тврдо уверење, да је овај неуморни раденик на пољу нашег школства заиста *неуморив* пошто и на дан прославе своје, хоће више часова да проведе на напредак наше српске вероисповедне школе.

БЕСЕДА.

На дан прославе у вече, приредила је приправничка омладина у почаст свога управитеља — *слављеника*, беседу са игранком.

Већ у 7 часова у вече журању се гости и све отличније местно грађанство у дворану „Ловачког рога“, где ће се ова ретка светковина наставити и окончати. Не потраја дуго, па ево и слављеника, где окружен са својом породицом долази и заузима своје почасно место, те када се и остали гости — којих беше пуна дворана — искупише, отпоче програм беседе и то овим редом:

1. *Пролог* од свагдашњег поштоватеља слављениковог а даровитог младог српског књижевника и примерног учитеља голубиначког г. *Милана В. Мариног*, који је за ову славу исти пролог и ако слаб и болешљив, али ипак радосно певао. Ево тога лепог пролога у целости:

П р о л о г.

1.

Беше некад полутама
У њојзи се народ крио;
Без просвете које био,
Тога није дух времена
Нит, штитио, нит' штедио,
Него га је немилице,
Осетљиво, љуто био!

2.

То осећа и наш народ —
Им'о ј' школа, али мало,
И то мало изанђало,
Изанђала стара здања,
— Није био храм то знања,
Живи извор васпитања. —

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

3.

Тражио је очна вида,
Желео је да с' просвети,
Па да може онда с' лакше
Напастима одупрети;
Просветом ће само моћи
Благостање отпочети.

4.

Ну Србин је зато ипак
Био свестан свог постанка,
Крепио се песмом својом,
— А Бог му је обећао,
Да ће скоро да му даде:
Да угледа бела данка.

5.

И свану нам зора бела,
Поздрави нас и озари, —
Вишњи своја обећања
Хоће Српству да оствари,
Српском роду, мученичком,
Благостање да подари.

6.

И тад Боже српском роду
Код светога тога чина,
За просветног раденика
Даровао српског сина.

7.

И сред таког јадног стања,
Пре четрјест пуних љета,
Богодани овај радник
Поче роду да се јавља,
И он узе српске школе
Да поправља, да обнавља,
Наставу је поставио
На чврст темељ православља.

8.

Па са знањем својим многим
Радио је вредно, вољно,

У том раду, светом раду,
Четрдесет ево лета
Дочек'о је задовољно.

— — — — —
— — — — —

9.

Да се српска школа дигла
Из вековне полутаме,
У којој је живовала
Невољничке дане саме.
У којој су њену сврху
Запустили, обарали, —
Српски народ има Теби
Слављениче да захвали.

10.

Да је нови метод продр'о
У најдаље куте ове,
Застарело истиснуо
Протуррио мисли нове;
Мисли нове учинише
Српска школа да пропоје, —
Заслуге су вековечне
Слављениче и то Твоје.

11.

Хиљадама учитеља
На извору Твоме бише,
Па се оне воде живе
Из руке Ти напојише.
Па кренуше по свом Српству,
Свак' да народ поучава, —
О, и то је слављениче,
И заслуга Твоја права.

12.

Српска школа доби књигá,
Учитељу десна рука,
У њим' сваки налазио
Упутстава и поука.
Ах знадемо лепе књиге
Са поуке, са морала, —

О и те је књиге роду
Твоја златна рука дала.

13.

Подиге се српска школа,
С' другима се у ред стави,
Запојаше грла мала, —
Светитељ се Сава слави.
То је школа светог Саве
Православље ту се диже,
Чуј како ли из ње дивно
Појање нам свето стиже.

14.

Па тек где су оне речи
Којим си нас поучав'о
Када си нам хиљадама,
Педагошка знања дав'о.
Ученик се сваки сећа
Оне сласти и милина,
Кад је тако сретан био,
Да Те слуша из близина.

15.

Здрав нам дакле слављениче,
Наш поносу, славо веља,

Овај је поздрав са осећањем изговорио *Св. Берик* приправник
III. године, кога је присутна публика са бурним *живио* поздравила.

2. *Црногорац, Црногорци* песма од Зајца, певаше приправнички кор са особитом вештином и прецизношћу.

3. *Предавање* о животу и раду слављеникову, држао је проф. учитељске школе г. *Мита Калић*, које предавање са његове књижевне важности и лепоте а и као вечан спомен на данашњи дан у целости износимо:

Предавање

о животу и раду г. *Николе Ђ. Вукићевића*, управитеља срп. учитељске школе, о светковини 40-годишњице 17. октобра 1893.

Поштована Господо и Госпође!

Један знаменит педагог вели: „да је од свих вештина људских, најтежа вештина васпитања; јер сви други уметници савла-

Трудбениче, наставниче,
Учитељу учитеља.
Четрдесетгодишњицу
Здрављамо Ти овог дана,
Захвални Те ученици
Поздрављају са свих страна.

16.

Здрав нам био слављениче!
То је усклик штоватеља,
Учитеља, пријатеља,
Пунав оних лепих жеља:
Да Те Господ још поживи
Крепка, здрава, ведро, чила,
О да би се српска школа
Јоште с' Тобом поносила.

17.

Благо Теби слављениче,
Благо Теби старче мно,
Што си дужност богодану
Тако славно одужио.
Та док буде Српства само,
Докле буде српске школе,
Свелиће се светло име:
Вукићевића Николе.

Од *Милана Мариног*.

Ћију тиво градиво, које им се не опире, само васпитач има да обрађује жива човека, који му се у свему противи. Вајар ће од хладног камена да изреже најлепши кип, задахнут топлином живота; неимар од храпавих опека гради најлепши двор; сликар обичним бојама начини слику да проговори; али свако је то средство лако творљива маса, која као и иловача у рукама калупара од себе даје начинити што год овај хоће. Само једини васпитач мора с муком да обрађује материјал, који има своју нарав, своју ћуд, своје зле навике, што овога спречавају, те не може своју замисао по вољи да изведе.“

Та тежња васпитачева, што је демонско у човеку да искорени, а што је у души његовој анђеоско, да развије, створила је тону песничку присподобу: о запарложеном врту у ком учитељ из срца детињег чупа коров, да се цвеће човечанских и хришћанских врлина што лепше расцветати може. Та васпитачева тежња да од детета начини добра човека, а од људи добар народ, који ће овог света сретан а онога блажен бити, и учинила је правог учитеља добротвором човештва, коме је позив тако тежак али и племенит.

Па ако то стоји да учитељ покрај свога скромног живота, често сам несретан, на усрећавању народа ради; ако је истина, да неимар чекићем а вајар длетом, дакле јачим средствима тешкоћу свога рада савлађују, то кад помислимо, да учитељ зле страсти у човеку, — те дивље звери, — једино *љубављу кроти* и стрпљењем припитомљава, онда господо моја, ми пред тешкоћом такога позива морамо се с највећим поштовањем поклонити.

Љубав и стрпљење јесу рајски кључи, којима је Богочовек грешном свету небеса отворио; љубав и стрпљење су божанске снаге, које од великана људских за узвишене идеје мученике граде; љубав и стрпљење то су чаробне моћи којима учитељ малу децу, разиграну по пољани на свежем ваздуху, за загушну школу и узане скамије везује; и љубав и стрпљење јесу оне недокучне силе што учитељу занетом за будућношћу човечјом, чине, да на своју садашњост заборави. С тога дакле само би онај смео носити дично име људског васпитача, који ове божанске дарове у себи носи; јер само такви сејући љубав, може љубав и пожњети. Па да видимо господо моја и госпође, е да ли је и наш високоуважени слављеник тим даровима дариван; нарочито има ли он оне главне особине правог педагога, којима се једино васпитна цел постизава, а које се особине огледају у љубави вери и цркви као најчвршћим основама

свака васпитања и наставе; у љубави школи и омладини, у преда-
ности науци и најпоследње: има ли он стрпљења да призната педагошка
и методичка начела у пракси извађа.

Ако је истина да се песник рађа и да је сваки дар „с више“
онда је још већа истина да се прави педагог родити мора. Ова
истина се показује у историји педагогије, као неки неумитни закон,
који успркос вољи и унапред смишљеним плановима човечјим, у
облику *одређена позива* на видик избија. Сетимо се само како су
најчувенији педагози у младости, сасвим нешто друго учили, да се
сасвим нечем другом у животу одаду па, — опет морали бити
оно што им је судбина одредила. Тако је Песталоци слушао права
и учио богословију да буде свештеник; славни Русо је био бакро-
резач и музичар; Базедов беше фризерски шегрт а затим богослов;
Хербарт филозоф и уметник у музици; генијални отац напредније
педагогије, *Коменски* беше свештеник; па и од наших српских
педагога, Урош Несторовић бејаше правник и званичник; неумрли
Ђорђе Патошевић доктор медицине, а наш високоуважени славље-
ник од мале малоће жуђаше затим, да се ода свештеничком чину.
Па како је овај закон у виду судбине и на живот нашег славље-
ника пресудно утецао, о том држим да ће се свако уверити, ако
примером покажем с каквом се истрајношћу слављеник наш правца
држао који намишљену позиву његову вођаше. Кад је високо-
поштовани слављеник 1850-те године свршио филозофију у Пешти,
оде у Карловце да се у богословију упише али због свога врло
слаба здравља не могаше бити примљен. Потрешен овим неоче-
киваним удесом, обрати се на Платона Атанацковића, владику, који
га већ дотле, као одлична ђака и писца по јавним листовима, добро
познаваше, те му овај даде дозволу да може богословију приватно
слушати. Спремајући се савесно за полагање испита, пријави се
слављеник у своје време архимандриту Каћанском, који га, као из
разговора, испитиваше о најтежим догматичним стварима и видевши
у кандидату потпуну верзираност, пошаље га с препоруком Никанору
Грујићу. Никанор се тако исто похвално о њему изразио. Сад
нашем слављенику ништа више на путу не стајаше да тежњу своју
остварену види, ону тежњу, којој је он све своје време, труд и
све радости млађана доба вољно жртвовао. У пуном уверењу по-
стигнута успеха, замоли патријарха Рајачића за дозволу и рок
полагању, што му овај после малог затезања и даде приметивши
само, како би му немило било, да му који од епископа, а можда и

сам дијецезан кандидатом што год зато не приговори. Слављеник у безазлености својој, да би патријарха умирио, како с те стране никакве сметње нема, рече радосно да је он од владике Платона одавна добио дозволу, па је с тога и дошао да богословију приватно полаже.

Чим чу Рајачић Платоново име наједаред се предомисли и рече да од полагања не може бити ништа. — Слављеник наш беше као громом поражен. — Ни молбе, ни заузимање професора, ни нуђење слављениково, да ће се најстрожијем испиту подврћи ништа не помогоше.

С' тужним срцем и сломљеним надама пође слављеник кући у Сомбор, али га пријатељи наговорише да покуша отићи митрополиту Петру Јовановићу у Београд, не би ли се тамо помогао, али и оданде се без икаква успеха награг поврати. У то време упразни се место професора на срп. препарандији у Сомбору на које многим наговором проте а тадашњег управитеља Ковачића, високоуважени слављеник наш, али без праве воље своје на данашњи дан пре 40 година изабран буде, и не слутећи, да је управо то поље на коме за њега лаворике ничу.

Из овог што сам досад навео поштовани слушаоци, држим да би се могао извести закључак, да је и нашем слављенику одређен *прави позив* и да би сасвим излишно било то и доказивати, што је слављеник својим животом и делима и сувише доказао. Но посмотримо како изгледа она особина слављеникова, која као најјејачија врлина сваког васпитача, овога управо достојним чини, да свету ствар народњег образовања у своје руке узети може, а то је љубав цркви и школи. Још у раном детињству када ни за школу дорастао не беше, показивао је слављеник уз бистрину ума ванредан религиозни осећај, који му се у љубав према цркви развио. Кад год би видео црквена врата отворена, ушао би унутра, па би с побожношћу посматрао иконе и утвари, а у свештенику гледао би неко више створење. Љубав ова учини, те је од пет година знао готову малу катавасију на памет, и док су остала деца у бучној сигра потражила забаве, дотле је он у соби псалтир читао и црквене песме појао. Блажене успомене, мати слављеникова, није могла сину своме већу радост учинити, него што му купи право еванђелије и праву кадионицу да њоме кади кад службу служи. Ову љубав цркви није ослабила ни несташност детињства, ни младост жељна уживања, ни разочарана старост, ни сумњива наука, ни хладна филозофија. Та

је љубав с њиме јачала; она му је прорасла душу и цело биће
светово, она му бејаше тешилица у раду и вођа у животу и делима
школским и књижевним.

Сваки, који је од вас господо слушалаца, ма кад завирио у
храм светога Ђурђа у Сомбору, могао је у десној певници видети
у побожности удубљена човека, где ђацима свако правило казује,
а тихо јектенија, апостоле и еванђелија на изуст говори као да из
књиге чита.

А када се по вароши литија носи и разнежени млади нара-
штај од сунца и ветра заклона тражи, могосте видети једну поно-
сито уздигнуту, седу главу, којој ни жега, ни зима, ни киша ни
ветар не шкоди, као што не смета ни бура столетну храсту и ако
му је многу грану подкресала ал' га опет зато саломила није. Јели
не нужно доказивати, да човек који је за неопростив грех сматрао
само једно вечерње пропустити да не одстоји, и кога је једине
болест задржала да не иде у цркву; који је као педагог у својим
радовима пошао са тог начелног становишта: да свако васпитање
и настава треба да је основана на верозаконском темељу, је ли
не нужно доказивати да у том човеку има црквене свести?

Па кад сам то очитим примерима довољно показао, дозволите
поштовани слушаоци и слушалице да слављеникову љубав према
школи и настави осветлим.

У време кад је наш високопоштовани слављеник постао про-
фесором српске учитељске препарандије у Сомбору, наше школе
нису биле питома васпиталишта у којима би учитељ љубављу и
лепим, очинским начином у деци подизао људски понос, и развијао
врлине, сладећи им школу и науку; већ су оне биле куће за по-
прављање раскалашне деце коју би родитељи доводили да их учитељ
прутом дотерива. Од брезове метле оплетен виргаз, што се у киш-
ници киселио; трсковача на катедри и грдан лењир беху васпитна
средства, којима се нараштаји за будуће чланове друштва и цркве
одгајиваху. Да су деца, која су с дугачке штице скоро по сата
само један ред срицала, а што год су учила то без разумевања на
памет говорила; која се испред вечито намргођена учитеља по улици
сакривала, радије бегала од школе него што су одлазила у њу, то
ће нам сасвим наравно изгледати кад на стари метод и начин вас-
питања помислимо. Наш високоуважени слављеник прегне још одмах
с почетка да према снази својој овај криви метод укине а напред-
нији и достојнији уведе. После својих часова на препарандији,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.odlazio је слављеник у ниже разреде народних школа, те је сам децу учио да срицањем не понављају слокове већ што напишу то одмах и прочитају. На овај начин увео је он први *нови метод писања читањем* у наше школе и то још онда, када ни један стран завод ни помишљао није да се њим послужи. Али се он није само тим задовољио. Доводећи приправнике у основну школу, показивао им је очигледном наставом како ваља ученике учити и с њима благо поступати.

Али се нигде, можда одушевљење ствари образовања, нигда љубав своје високом позиву и истрајност у извођењу модерних педагошких начела у нашега слављеника боље не огледа, нег у оним знаменитим учитељским скуповима и конференцијама на којима је он онако јасно, онако занимљиво и зналачки о новом методу очигледне наставе предавао. Беше то 1858. године када се по налогу Дра Ђорђа Патошевића у дворану варошке куће у Сомбору, искупило до 150 учитеља разног доба и школске спреме, да се поуче, како им по новом начину радити ваља. Стари учитељи, који ни појмити не могоше, да се другчије учити може нег што су они годинама свикли, слушајући младог предавача како убедљиво разлаже, увиде да ништа не знају и зажалe, што нису млађи да код њега на ново у школу иду.

Један умировљени учитељ, који је у оно доба учитељске зборове похађао причаше ми, како је наш слављеник с таким заносом нов метод толковао да га је милина било слушати, и како и стари и млади учитељи једва чекаху да господин Вукићевић предавање одпочне.

И заиста диван а уједно и дирљив приказ бојаше то, видети где седи ученици као жедни слушају младог професора који их чаром свога говора заноси у њима донде непознате светове. С каквом је вољом млади предавач ту своју милу дужност вршио разумећемо тек онда, ако помислимо да је за време од шест недеља без прекида по шест сата дневно говорио.

Па немојте мислити, поштовани слушаоци и слушалице, да се наш високоуважени слављеник ограничио можда само на учитељске конференције, да се за њих спреми, био је он савестан и марљив и на обичним часовима у учитељској школи, а колико је у власти имао предмете што их је ученицима предавао о том нека сведочи изказ једног поштованог ветерана учитељског у Сомбору, који ми је доживљај тај сам приповедао.

Једног дана имаше господин Вукићевић општу историју у нашем разреду — вели тај господин — коју је почео да предаје равно у три сата после подне. Предавао је тако красно да нит ми нит он не осетисмо кад изби на торњу четири сата. Нехотећи га бунити пустисмо га да говори докле хоће и тако прође пет сати и дође пола шест, када се предавач трже, и погледав на свој часовник опази, да је пуна два и по сата без престанка предавао. Очеvidци сведоче како је слављеник, по читаве дане до сунчева захода по школском ходнику шетајући, књиге читао, и ја, који имам срећу бити књижничаром препарандије могу потврдити, да између две до три хиљаде књига, што су у школској библиотеци, мало има, коју високопоштовани слављеник прочитао или примедбама својим забележио није. Ова огромна начитаност навела је покојног бабу Натошевића те је о нашем слављенику рекао да је Вукићевић човек, који и оно зна *што нико не зна*.

Поред ове начитаности, која му је права ризница знања, стоји слављенику ванредан дар верног памтења на расположењу као књига прелисница, у којој ћемо и оно забележено наћи, што се већ давно заборавило. — Пошто сам тако у кратким потезима, поштована респодо и госпође, нашег високоуваженог слављеника обележио као педагога, дозволите ми да га и као књижевника прикажем, који овом приликом и свој четрдесетседмогодишњи јубилеј слави.

У четрдесетим годинама нашег народно-политичког и проsvетног живота настаје живље кретање, од онога доба од кад је Тодор Павловић својим новинама почео снажно да удара на Илирство, које је измислио Људевит Гај, да би Србе и Хрвате у једно стопио. Видећи у томе опасност по Српство и православље, прикупи Тодор Павловић око себе ђачку омладину у Пешти, те је одушевљаваше, да чува народње светиње: језик веру и обичаје, а да у народу буди свест живом речју, новинарским чланцима и песмама. Омладина постаknута народним прваком кога обожаваше; раздрагана радошћу што је његовим заузимањем на ново отворена Матица која због неслуге чланова, дуже времена укинута беше, а највише одушевљена свето-Савском прославом, коју Тоша Павловић први пут 1840. год. у Пешти уведе, као да је тај заборављени светац народни с неба опет међу своје стадо сишао, уједини се омладина ђачка у Пешти у књижевне дружине у тежњи, да милом роду свом што боље користити може.

У сваком већем месту где год се српска омладина учаше, установи се књижевна задруга између којих пожунска и пештанска уживаху највећи углед и поштовање. Ћаци не имајући с почетка засебан друштвени орган, слали су понајвише своје радове у Павловићеве новине и забавни лист; а кад он 1845. године покрене: „*Драгољуб*“ забавни лист за женске, похиташе да му тај лист својим песмама и приповедкама напуне. У силету тадање омладинске појезије, уплетена је и прва песма нашег слављеника под насловом: „*Пролеће*“ која је 1846. године из Седмице у Драгољубу прештампана. Кад се идуће године покрене омладински орган *Славјанка*, буде у њему штампана (1847. године) песма: „*Побожност и народност*“ од Николе Вукићевића, слушаоца филозофије, која је и по облику и по садржини верни тип оног родољубивог времена. Бавећи се лека ради у чувеном купатилу Грефенбергу, написа слављеник, подужи чланак у „Световиду“ под именом: *Признаци и гладноводно лечење*. По навици вредан и радан, а у живој жељи да роду своме што више припомогне, писао је слављеник у све главније српске листове, у којима је мисли своје о бољитку српског народа темељно излагао. Тако у „Српском Дневнику“ од године 1853. пре избора свога за професора учитељске школе изађе значајан чланак од њега под именом: *Неколико речи уз часни пост*, који је врло велик утисак на читаоце учинио. Учећи немачки језик преводе Шмитову причу: *Rosa von Tanenburg*, коју посрби и назове: *Милана*, приповетка за младеж и родитеље. Ово је прво дело што је засебно штампано угледало света. Но и ако је име Николе Вукићевића пре појаве његове на књижевном пољу доста познато било, није оно још прекорачило уски круг ђачких дружина и читалачке публике забавних листова, тек пошто слављеник изађе својим самосталним делом: „*Огледало хришћанске добродетељи*“ на јавност, би његово име у народу чувено. Да би и Срби имали књигу из које би се упознали са животом и делима светаца и других богоугодних људи, изради наш слављеник по наредби тадашњег државног школског савета у Темишвару дело, које му одкули и прво издање о свом трошку штампа, царска накладница за школске књиге, k. k. Schulbuch Verlag у Бечу 1859. године. Овим се делом расчује тако, да се о њему као књижевнику живље стало да разбира. После тога написа: „*Библијске новине Новог Завета*“ које је дочекало више издања; *Израшњење свете литургије, вечерња и јутрења*, такођер је штампано у више издања: *Синомфна књига за израшњење црквеног појања* и т. д.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Све су то корисни производи савесна труда искрена родо-
 љуба, који свом преданошћу тежи, да напретку просвете што више
 допринесе; али сви су ти радови само претече делу од велике вред-
 ности, које ће име писца по свима крајевима Српства да пронесе,
 и да му славу као одлична педагога и методичара за навек утврди.
 То је дело: *Упутство за предавање буквара у свези са очигледном*
наставом, награђено са 75 дуката, штампано у Београду. На ни
 том Упутству, и ако је више издања доживело, и које још данас
 као ручна књига свеколиком учитељству, а ученицима приправничког
 завода као уџбеник служи, не беше суђено да писцу заслужени
 венац награде прибави. Одликовање ово одређено беше делу, што
 га је Матица са 25 дуката наградила а које се зове: *Мисли о*
начину како да се у духу православне вере и према потребама
народним у ред доведу црквено-просветни одношаји српски, штампано у
 Новом Саду 1865. године. Дело је ово верно огледало
 стручне спреме и темељног познавања црквено-просветних прилика
 у народу нашем, и ја слободно рећи смем, да су сабори наши готово
 целу зграду наше црквено-школске аутономије на основу *ових мисли*
 високоуваженог слављеника подигли. — Тим делом попео се слав-
 љеник на ону висину, са које је у народу српском постао најви-
 ђенији међу највиђенијима. Као професор срп. учитељске школе
 предавајући Земљопис, својим красноречивим начином напише слав-
 љеник 1873. године: *Земљопис за срп. нар. школе у Угарској*, који
 провезе занимљивим податцима наше историјске прошлости; па тај
 по себи сухопарни предмет тако оследи школској омладини, да се
 свршени учитељи још и данас на ту књигу мило сећају.

У том духу напише 1874. и *Слике из повестице српске*, а
 те исте год. и *Слике из повестице Угарске*.

Да овај рад није могао остати без признања и ненаграђен
 најбоље нам сведочи одликовање, које још и данас родољубиве груди
 милостивог нам слављеника краси, а чиме га одликова 1870. године
 Његова Светост кнез Никола црногорски, давши му Данилов орден
 за заслуге, што су по савету и упутству слављеникову данашње
 школе у Црној Гори уређене, а нарочито што је слављеник наш
 врло згодан *Буквар* за црногорске школе удесио.

Но ко ће да наброји све заслуге које је слављеник као
 управитељ, као уредник „Школског Листа“ као школски саветник
 и као највећи достојанственик српске школе, као главни референт
 у низу дугих година за школу и просвету народну стекао; ко ће

да опише живот и оцени онај непрегледни рад једног као мрав вредног трудбеника, који још и сад непрестано ради, и који се у послу тако уживео, да му је он нужна погодба за живот као што је риби вода, растињу светлост, влага и топлота, а птици слобода и ваздух. Може ли се река у чашу усути, може ли се деловање од пуних четрдесет година утиснути у уски оквир тако маленог времена, као што је за ово предавање одмерено, а при чему се и на стрпљивост поштованих слушалаца пазити мора?

Као величанствен брег, по коме се с тешком муком и напором пењемо горе, али кад стигнемо на врх, с насладом уживамо дивни изглед далека погледа, тако је и живот нашег високоуваженог слављеника сличан великом брегу. С тешком муком пео се он по тој стрмени рада и заслуга својих дакле се не попе до врхунца славе своје. Одатле погледа он задовољно на околину, у којој се виде четрдесет од њега однегованих учитељских нараштаја као четрдесет засађених рукасада, као четрдесет насељених села у којима се на данашњи дан ори песма и разлежу усклицајне здравице, у здравље Нестора наше школе и књижевности школске, у здравље милог нам слављеника *Николе Вукићевића*.

(На завршетку овога говора ваља нам попунити о књижевном раду нашег слављеника са овим податком: Године 1875. бавећи се јубилар наш у *Карловим Вирима* (Karlsbad) због лечења свог тада нарушеног здравља, том је приликом разабрао од преосвећеног епископа *Теофана Живковића* горњокарловачког дијецезана, који се у то доба такође тамо лечећи бавио, да по његовом знању, нико у то доба у јерархији нашој није радио на састављању катихизиса за народне нам школе, а у том погледу врло оскудни бејасмо. Он, *Никола Ђ. Вукићевић* даде у савести својој обећање Богу, да ће он, ако му милостиви Бог поново здравља да, чим оздрави, прихватити се тога рада, што је по великој милости божијој следећих година и урадио. Најпре је написао обадва дела „*Пространог катихизиса*“, а за тим „*Прву наставу у вери*“ и „*Упутство*“ за исту наставу, и напослетку „*Кратки катихизис*“ за народне школе. Сва четир ова дела са „упутством“ заједно и данас по највише по свима нашим школама употребљују. — *Примедба Уредништва.*)

4. *Песма од Шуберта*, пева приправница гђица *Вукосава Јоцићева*, а прати је на хармонијуму опет приправница гђица *Јулка Којићева*. Ова је пијеса испала добро ван сваког очекивања. Гђица Јоцићева има ванредно мек и мисостран, тако, да је са својим

умилним певањем све присутне присвојила и очарала. По свршетку песме, плескању и одобравању не беше краја дотле, док ју није цесу изнова поновила. Живеле!

5. *Увенчање венцем признања и славе.* — После четврте тачке овлада двораном међу толиком силесијом искупљена света нема тишина. Сваки осећаше да сад наступа најсвечанији тренутак данашњег славља. — На подијуму се указаше две приправнице и са пуно поштовања изађоше пред слављеника, узеше га под руке и одведоше га на приправљено седиште на подијуму. У часу за тим околио беше слављеника венац његових ученика и ученица. Једна између њих и то гђца *Исидора Секулићева* ступи пред њега и предаваше му диван *сребрни венац* овим речима:

„Поред безбројних жеља и искрених поздрава — који Вам здраве овај празник, овај свети дан после четрдесетгодишњег мучног, тешког и напорног рада, који Вам уздижу истрајност, гвоздено стрпљење и душевну снагу, којом сте обарали све препреке и сметње на трновитом и запуштеном путу школскога напретка, који Вам узносе одушевљење и ревност, да се српска школа дигне, да и њој сунце сине, да откриви ледену кору, која је њеном развиту сметала; који Вам довикују: Слава Ти неуморни радениче, хвала Ти на огромном труду и пожртвовању, које си српској школи, српском аманету, српској деци принео; хвала Ти на тешком труду, којим си народу приправљао учитеље, српске просветнике, спремајући их достојно за њихов свети позив и које си мудро поучком и очинским благословом у живот пуштао, — покрај свега тога примите овај дарак, који је према огромноме раду, што сте на жртвеник српске просвете принели, и сувише мален и незнатан, али је зато ипак знак најискреније благодарности, оданости и поштовања према грдним заслугама, које су се гомилале пуних четрдесет година, за дуго време, које сте сво посветили узвишеном позиву своје, напретку српске школе, душевном благу српске младежи, обделавању српске просвете и књижевности, благу и напретку народа свога. Хвала и слава нека је трудбенику, неуморном и вредном раденику, коме узвишено одушевљење за срећу и напредак народа свога беше идеал, који не даде, да му телесне снаге ослабе; слава нека му је, док је школа, док је учитеља, док је народа српскога!“

На крају ових речи, захори се целом двораном громогласно и дуготрајно *живео слављеник!*... Сада тек настаде необично леп и дирљив приказ. Његова ученица гђца која му венац предаваше стаде

Даринка Петровић.

Исидора Секулић.

Никола Ћ. Вукићевић.

Зорка Ћуришићева.

му иза леђа и увенча га њиме, док ју друге две дрўге, гђца *Зорка Буршићева* и гђца *Даринка Петровићева* с једне и с друге стране држаху од венца дивне траке. Призор овај видимо у приложеној слици. — У овом тренутку, када свакоме, гледајући овај дирљиви призор хоћаше срце од радости и милине да искочи и када наједаред запојаше из стотине грла приправника и приправница оно умилно и побожно: „Тебе Бога хвалим....“ целом присутном публиком овладао је био неки ванредни занос. То сад више не беше „беседа“, то сада већ не појаше сама приправничка младеж, — него са сузама радости у очима, певаше и хваљаше Бога цела дворана испуњена света. Лице слављениково беше се зажарило са веће радости, тронутости и побожности, те и он са свима присутнима захваљиваше милостивом Творцу, што му је допустио, да после толико трудних — а богме више пута и горких дана, да је могао дочекати овај дан утехе и признања.

6. Последња пијеса ове беседе била је песма „Слављенка“, коју је за ову прилику компоновао коровођа учитељске школе г. *Драг. Блажек*; а текст је од *Милана В. Мариног*. — Г. Блажек има већ и досад леп низ својих добрих композиција, али ова му је ванредно за руком пошла. Његова је заслуга што је певање тако сјајно испало и за то нека му је од срца хвала!

ЗАЈЕДНИЧКА ВЕЧЕРА.

(БАНКЕТ.)

После беседе одоше гости у побочну дворану на заједничку вечеру. На вечери учествоваху сви гости са стране и сво отлично грађанство. Српско свештенство беше заступљено у лицима госта и великог пријатеља просвете, школе и учитељства, преч. г. *Стевана Мирковића* пароха куманскога, и местног катихете и члана приређивачког одбора преч. г. *Жарка Поцковића*; а римокатоличко свештенство беше заступљено у лицу местног апата најпречастнијег г. *Јулијуса Фејера* са своја два преч. капелана. Свега на банкету беше 120 особа заступљено.

У прочељу сеђаше слављеник, до њега с десне стране најпречастнији господин *Фејер* апат римске цркве, а са леве благородни господин др. *Паја Дракулић*, посланик сомборски на угарском сабору; а после сеђаху сви остали гости по старешинству. Ту беше чланова прве наше интелигенције, професора, учитеља и учитељица,

и у опште чланова свију других отмених сталежа без разлике вере и народности.

На вечери је пало врло много китњастих здравица, али их због многобројности не можемо све у целости донети, а бирати од њих не можемо ни толико, јер једна беше лепша од друге, за то ћемо их овде само укратко навести а само здравицу председника приређивачког одбора г. М. Калића, управљену јубилару, донећемо је у потпуности својој.

Прву здравицу подигао је *слављеник* у здравље *Његовог Величанства нашег премилостивог краља*. Здравлица је ова саслушана од стране свеколике публике на ногама и поздрављена са бурно и одушевљено *живио!*

Другу здравицу је опет *слављеник* подигао *Његовој Светости Преузвишеном Господину Патријарху Георгију Бранковићу*. Поздрављена је са бурно и одушевљено *живио!*

Трећу здравицу подигао је г. проф. *Мита Калић* као председник приређивачког одбора *слављенику*, која од речи до речи овако гласи:

„Поштована господо и госпође! Кад год се приближимо каквом селу ми ћемо још из далека опазити како се изнад малених кућа високо уздиже црква, као мати опкољена ситном дечицом; а поред ове стоји школа која као најстарија кћи од ње поуку прима и у данима опасности под њену заштиту прибегава. Па докле год је овог сложног споја између матере и ћерке, докле год кћи мајку слуша а мати ћерку у закриље узима; дотле ће и срећа над њима сијати и напредак им да утире пута. Јер у животу човечју ништа без благослова црквина не бива; нит се човек на овај свет рађа; нити ступа у светињу брака; нити слави какав значајан дан; нит се може да растане од овога света. Па кад тако бива, да је сваки подузетак црквом освештан, онда се ни настава ни васпитање као најважније погодбе људске просвете, без њена благослова отпочети не могу.

Стара је и призната истина, да су прави васпитачи они, који зграду својег деловања на темељу вере подижу и да ће им цео посао тек онда за руком поћи, ако га по законима хармоније овог светог двојства свршавали буду. И како сам ја, господо моја, мало час у читавом говору своме, показао, да је високоуважени слављеник баш зато прави предагог што је читав састав свога васпитног рада у духу тога споја изводио, то сам слободан њему у

здравље ову чашу напрати са жељом, да као год што је учитељски нараштај из пустиње незнања извео, вођен светилом тога светог споја, тако дај Боже, да га у обећану земљу просвете и лепше будућности изведе. Живео!

Четврту здравицу подиже г. др. Паја Дракулић онет *слављенику*. — Слављеник се захваљује.

Пету подиже преч. г. *Жарко Поповић* катихета и поздравља високопречасног г. *Фејера* апата а у лицу његову и сво остало римско свештенство.

Шесту здравицу у име захвале напија впреч. г. *Фејер* и говори о високом значају данашње славе, те и онет наздравља *слављенику*. — *Слављеник* се поново захваљује

Седму здравицу говори управитељ сомборске гимназије г. *Геревић* у славу и здравље *слављениково*. — *Слављеник* се захваљује.

Осим ових здравица наздрављено је још: г. др. *Паји Дракулићу*, г. *Васи Пушибрку* управитељу српске новосадеке гимназије, проф. *Милану А. Јовановићу*, управитељу *Аркадији Вараћанину*, управитељу београдске учитељске школе г. *Л. Лазаревићу*, проф. *Јесенском*; а после ових свима *учитељима, гостима и многим другима*.

*

Докле се овде наздрављало и напијало дотле је младеж наша у дворани за играње играла весело разне игре, које је тако весело и одушевљено трајало све до зоре.

*

На дан прославе стигло је слављенику из свију српских крајева врло огроман број писмених и брзојавних поздрава, које такође ради вечне успомене на дан прославе јубиларове и ради очигледних доказа и садањости и потомству, какову је славу и хвалу наш слављеник тога дана пожњео, и у каквом га уважењу наш цео српски народ држи — доносимо све поздраве на овом месту наштампане:

Брзојавни и писмени поздрави јубиларевн.

1. (Телеграм.)

Карловци, 17/29. окт. 1893.

О данашњој прослави четрдесетогодишњег просветнога рада својега, примите Нас као од председника наше највише школске власти искрену честитку, честићајући Вам у Своје и име Школскога Савета. Ми Вам

одајемо Своје пуно признање на дугогодишњем трудном, родољубивом, значајном и успешном раду Вашем око унапређења српске школе и српске просвете. Данашња ретка слава доказује да сте тако признање потпуно заслужили и одајући Вам то признање посебце за неувеле заслуге Ваше стечене образовањем хиљадама вредних српских учитеља и учитељица, који ће Ваше име свагда са благодарношћу спомињати. Желимо и молимо Свевишњег за благодат и милост да Вас поживи још много и дуго за напредак српске школе уопће, а српске учитељске школе сомборске нарочито, што значи за добро целога нашег српског православног народа и свете цркве његове као и миле нам отаџбине.

Георгије, патријарх.

2. (Т.)

Београд.

Честитам Вам четрдесет година Вашег кориснога рада хришћанској просвети. Молим Бога да Вас дуго поживи да продужите учити српске учитеље благочестију, које је за живот од неоцењене вредности.

Митрополит *Михаило*.

3. (Т.)

Цетиње.

Као бивши ученик школе за напредак, које сте Ви тако заслужни, придружујем се и Ја Вашим поштоватељима у честитању четрдесетогодишњег Вашег јубилеја. У исто доба мило Ми је, што Вам до знања ставити могу, да ће те и од Бога узвишенога Оца примити доказ признања за Ваше заслуге у српској школи.

Данило.

4. (Т.)

Карловци.

Честитам четрдесетогодишњицу Вашег вредног педагошког рада; живили!

Никанор епископ.

5. (Т.)

Ваја.

Példás dús működése negyven éves évforduló ünnepe-
pélyen hivatalos elfoglaltságom miatt legnagyobb sajnálatomra
részt nem vehetvén, fogadja igen tisztelt igazgató úr ez úton
legőszintébb jó kívánataimat.

Sándor Béla főispán.

Ириг.

Благочастивом и многозаслужном у Српству мужу и старом мом пријатељу, честита

Иларијон Рувариц.

7. (Т.)

Черевих.

Честитам лепу славу и Вашу и нашу; бачено сјеме Вашег труда и пожртвовања процветало је у српској школи, а и боље ће, ако Бог да. Живили слављениче, на понос и дику роду своме.

Платон архимандрит.

8. (Т.)

Трстеник.

Живео врли наставниче на корист српске омладине још дуго година.

Венјамин архимандрит Љубостиње. Мила и Пера Богдановић.

9. (Писмо.)

Сент-Андреја, 14/26. окт. 1893.

Високоучени и високоблагородни Господине!

Наступањем пуних четрдесет година вредног и неуморног рада Вашег на педагошкој катедри и као православног вреног професора, и као књижевника на озбиљном васпитном пољу — позване су и колеге некадање Ваше, и, поред учитељства укупнога, сви они, који искрено желе да одаду пошту високог поштовања Вама, највећи највреднији, православни, српски педагоже, ценећи обилати и неоцењени рад Ваш, да се лично искупе у Сомбору у учитељској школи, тој alma mater-и српских учитеља, и ту да се дубоко поклоне Вама.

Не могу прежалити, што и ја, који сам сретан био 14 пуних година колегијално с Вама на том заводу по slabим силама својима радио и Вас упознавши високо поштовати научно, нећу присутан бити, препречен у пословима својима. Зато примите високоучени и благородни Господине, од мене искрени израз срца свога при овој реткој и дивној свечаности Вашој, израз дубоког поштовања и топле молитве Оцу небесном да Вас, православљу, учитељству, Српству и дичној нам домовини овој, као и драгој породици и поштоваоцима Вашима поживи, крепка, вољна и делотворна још дуго и много!

Са правим поштовањем и поздравом Вама и вреној колегији јесам

Герасим Петровић,

патријарш. протосингел и митрополитски мандатар.

Карловци.

Честитам четрдесетогодишњицу, живио!

Змијановић протосинђел.

11. (Т.)

Карловци.

Поздрављајући Вам четрдесетогодишњицу, жели Вам од Бога здравља да у признању свога народа за неумрне труде своје дочекате и педесетогодишњицу. — Ваш штовалац протосинђел

Митрофан Шевић.

12. (Т.)

Карловци.

Приликом данашњег јубилеја Вашег учествујем у срдачним осећајима и жељама поштоватеља и пријатеља Ваших.

Герман Опачић.

13. (Т.)

Карловци.

Високо ценећи дугогодишњицу педагошког рада Вашег, поздрављам данашњи јубилеј; живио!

Протођакон *Лукијан.*

14. (Т.)

Нови Сад.

Дични и вредни Србине Никола Вукићевићу, прими и моју топлу захвалу на „Буквару“, који си даровао Црногорским школама, те из којег научих читати и писати, што ми данас ваља више но бритка сабља, хвала ти до неба.

Војвода *Марко Миљанов.*

15. (Т.)

Београд.

Четрдесетогодишњицу Вашег одличног рада на српској просвети, честита Вам у име школа краљевине Србије — заступник министра просвете, министар правде

Максимовић.

16. (Т.)

Београд.

Вредном трудбенику на пољу српске просвете шаље своје честитке

Ст. Ловчевић начелник минист. просвете.

17. (Т.)

Београд.

Честитам прославу Ваше сјајне службе народу и просвети српској.

Стојан Бошковић.

www.nlb.rs

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

18. (Т.)

Београд.

Многогодишњицу вредном трудбенику на пољу народне просвете, своме драгом пријатељу из детињства, честита овај дан желећи сваку срећу и задовољство њему и свима његовима

Јован Борђевић.

19. (Т.)

Београд.

Слава Вашем четрдесетогодишњем труду за напредак наше просвете и цркве. Живели још дуго у своме народу, који се с Вама поноси.

Милорад П. Шапчанин.

20. (Т.)

Загреб.

Радујући се срдачно да навршуваш четрдесетољетницу своје за народну просвету врло плодне и корисне службе, честитам ти тај сретни дан, молећи Бога да излије обилно на тебе и твоје милост своју, те да још дуго узмогнеш користити просвети свога народа. Живно на многаја кљече ти твој из младости друг

Лаза Руварац.

21. (Т.)

Београд.

Живно дични и неуморни трудбениче за српску просвету и за православље.

Туромап.

22. (Т.)

Београд.

Своме бившем професору многозаслужном српском педагогу, честита прославу четрдесетогодишњег рада.

Професор Бакић.

23. (Т.)

Ср. Карловци.

Жалећи да неможемо лично учествовати у лепој и заслуженој прослави Вашег четрдесетогодишњег по школу нашу тако корисног рада; придружимо се овим путем честиткама Ваших многобројних присутних поштовалаца и желимо Вам крепко здравље и дуг живот, да можете своје сјајно предавање у интересу српске школе продужити.

Тирић, нар. цркв. тајник. Др. Секулић, подтајник.

24. (Т.)

Ср. Карловци.

Најрадосније придружимо се племенитим синовима православног народа, који Вам на крају четрдесетогодишњег трудног и

У
Н
И
В
Б
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

благословеног службовања Вашег приносе данас благодарност за пожртвовни рад у корист светога православља и милога српства. За цркву и школу уложили сте своју снагу, свој живот; њима у службу дали сте сву љубав душе и срца свога; и кад би народ заборавио труде Ваше, заборавио би тада дан свој свети и огрешио би се о самога себе; он не заборавља он стоји и цени искрен рад сваког свог сина, па и Вама даје данас доказ свога штовања и своје благодарности. Са народом ево Вам и нас синова народних, који долазимо са учтивом молбом, да изволите примити и наша искрена честитања и нашу свесрдну благодарност. Живио слављениче на многаја још љета!

Професори православног српског богословског училишта Карловачког.

25. (Т.)

Нови Сад.

Неуморном трудбенику за српску школу слава.

Др. Полит Десанчић.

26. (Т.)

Нови Сад.

Неуморном трудбенику на пољу просвете и књижевности народне, који с оправданим поносом може погледати на постигнути успех, свога четрдесетогодишњег јавног рада, кличем из дубине душе слава.

Др. Илија Вучетић.

27. (Т.)

Будапешта.

Честитам усрдно данашњу славу Вашу.

А. Хаџић.

28. (Т.)

Сент-Андреја.

Поздрављам четрдесетогодишњицу Вашу, живио у корист школе и цркве нашег народа.

Евген Думча.

29. (Т.)

Помаз.

Са радошћу поздрављам јубилеј високоблагородија Вашег и желим још дугог живота на понос народне школе наше.

Петар Луца, посланик.

30. (Т.)

Ср. Карловци.

Архидијецезални школски одбор, приликом данашњег јубилеја Вашег, овим изражава своје референту јубиларно признање и благодарност за труде уложене на добро школе наше.

Архид. школски одбор.

31. (Т.)

Ср. Карловци.

WWW.UNILIB.RS

Поздрављајући четрдесетогодишњицу узоритог и вредног педагошког рада Вам, кличе од срца живо српском православљу, школи и домовини. Живо!

За епархијски школски одбор епархије будимске

Петровић, мандатар.

32. (Т.)

Београд.

Слављенику Вукићевићу, поборнику српства и православља братски честита четрдесетогодишњицу плодна и озбиљна рада collegium професора богословије.

Ректор архимандрит: *Фирмилијан*. Професори: *Јеврем Илић*, *Светозар Никетић*, *Дмитрђе Јосић*, *Јеврем Божовић* свештеник, *Божа Јовановић*, *Синђел Виктор*, *Стева Веселиновић*, *Петар Протић*, *Светолик Рањковић*, *Др. Суботић Јосиф Стојановић*, *Атанасија Поповић*, *Павле Шзабић*, *Светозир Стефановић Драгољуб Поповић*.

33. (Т.)

Цетиње.

Наставници књажевско црногорске богословско учитељске школе и гимназије са ученицима, високо цијенећи Ваш многогодишњи обилати наставнички труд, честитају Вам данашњу прославу, желећи да још дуго поживите и наставите плодносни рад на корист српске књиге и школе.

Професорски collegium.

34. (Т.)

Ср. Карловци.

Свечано признање Ваше благодатне плодне радње у школи, књижевности српској за четрдесет година јесте понос овој гимназији којој бејасте некад изврстан ученик, те од свег срца кличе: Бог Вам подарио најдужи људски век на корист српске школе народа српског.

Збор професорски српске гимн. карловачке.

35. (Т.)

Ниш.

Вама senioru српске основне школе, честитамо четрдесетогодишњицу рада за српску просвету, желећи да дочекате и шездесетогодишњицу.

Collegium нишке учитељске школе:

Рањко Петровић, *К. Миленковић*, *Л. Протић*, *П. Кезечки*, *П. Морковић*, *С. Аџић*, *З. Хаџић*, *Д. Поповић*.

36. (Т.)

Карловац.

Учествујемо духом у данашњој слави Вашој кличући Вам благодарно живио на многаја љета.

Професорски збор српске учитељске школе.

37. (Т.)

Београд.

На дан прославе Вашег четрдесетогодишњег неуморног и корисног рада за народну просвету удружено учитељство краљевине Србије шаље Вам најсрдачнија честитања и топле жеље за дуг и срећан живот.

Подпредседник главног одбора учитељског удружења *Ст. Ј. Николић.*

38. (Т.)

Ст. Пазова.

Препородитељу народне просвете Вукићевићу, кличе учитељско друштво ст. пазовачког котара живио на дику и понос рода свога.

Комсиор председник, Гламочлија тајник.

39. (Т.)

Панчево.

Честитајући Вам данашње славље, кличемо одушевљено слава и хвала извршном, неуморном трудбенику на пољу народне наставе, живео још много година на дику и понос народа.

Патронат српске више девојачке школе.

40. (П.)

Панчево, 3/15. Окт. 1893.

Бр. 54.

1893.

Високоблагородном Господину

Николи Ђ. Вукићевићу

управитељу срб. учитељске школе и свију просветних завода сомборских, глав. школ. референту, почасном члану краљевске академије у Београду, члану књижевног одељења „Матице Српске,“ поседнику Даниловог ордена трећег степена и т. д.

Приликом свечане прославе Вашег четрдесетогодишњег примерног и неуморног наставничког и књижевног рада на пољу школарства и просвете нам народне, а са обзиром на то, што сте Ви у низу тих минутих четрдесет година Вашег светлог делања били живи сведок, а у многим случајевима и лични учесник па и творац многих установа, које су се у срп. народној школи дешавале и које су школама нашим дале новијег полета и који сте као четрдесетогодишњи наставник и управитељ срп. учитељске школе трудом и знањем Вашим образовали српству стотине учитеља, који у духу

Вашем ширише и шире зраке просвете и хришћанске врлине по свим крајевима раскомаданог нам српства; с обзиром, на све то, наставнички збор овд. срп. прав. више дев. школе није могао пропустити, а да Вам овом приликом не изрече своју дубоку захвалност и искрено признање за сва учињена дела уз најтоплију жељу: да Вас свеморући Творац одржи здрава, вољна и орна још до крајње границе човечијег века, на корист и благо нашој домовини, милом роду нашем, и драгој школи нам српској. Живео!

Из седнице наставничког збора српске правосл. више дев. школе у и т. д.

Свет. Дамјановић, председник. (L. S.) *Обрад Давидовић*, перовођа.

41. (Т.)

Београд.

Поздрављамо Вам прославу Ваше четрдесетогодишњице и одајемо хвалу и славу Вашем корисном раду. Нека Вас Бог још дуго српству поживи.

У име наставничког особља
београдске више женске школе заступница управитељке
Перида Пиногеровићеса.

42. (П.)

Нови Сад. 16/28. Окт. 1893.

Наш љубљени учитељу!

Високоштовани Старешино!

Колико смо пута тражили прилику, да јавно, Вама и народу кажемо шта осећамо, колико Вас поштујемо, како Вас ценимо и љубимо, па се није дало. Данас нам се хвала милом Богу отвара та прилика, кад славите четрдесет година свога слатког и ако мучничког учитељевања, ево и нас пред лице Вашег Високородија, пред мило лице нашег духовног оца, да Вам на тако реткој слави и срећи загледамо радосним осмејком у то благо очинско лице и да најпонизније замолимо да нас и у будуће притискујете на Ваше топле груди, да нас и даље у путу нашег учитељског рада храбрите и одушевљавате својим неуморним радом у школи и у просвети народној, да нас и одсад својим мудрим саветима и својим великим пожртвовањем подетичете на истрајан рад у винограду Господњем; у ком Ви, ето, пуних четрдесет година тако вољно и родољубиво делате, а ми ћемо и одсад, као и досад излазити сваки дан пред лице небесног Творца са скрушеним срцем и уердном молитвом, да нам још дуго тако свежа, тако чила и здрава подржи

нашег љубљеног Учитеља, нашег дичиот Старешину Високоблагородног Господина

Николу Ђ. Вукићевића

на славу своје миле породице, на добро школе и просвете и на срећу народа а на највећу радост,

вазда захвалних ученика и сатрудника:

Арх. Варађини управитељ, *Паво Болга* катихета, *Александер Јорговић*,
Мита Борђевић, *Панга Јовановић*, *Милева Симића*.

43. (Т.)

Митровица.

Данашњу четрдесетогодишњу славу неуморног и напредног рада указаној српској учитељској школи и просвети народној поздравља најодушевљеније, кличући живио.

Српска православна црквена општина митровачка.

44. (Т.)

Панчево.

Учествујући у народној прослави Вашег четрдесетогодишњег неуморног рада на пољу просвете, којим Вас цели народ задужива, кличе Вама ова општина живео несторова лета, свом роду на дику и понос.

Панчевачка српска црквена општина.

45. (Т.)

Земун.

Честита четрдесетогодишњицу и дај Боже дочекали здраво и чило још више деценија на срећу школе и просвете српске.

Српско црквено-школска општина земунска.

46. (Т.)

Беловар.

Трудбенику на пољу просветном и књижевном честита данашњу славу српска општина.

Чланови.

47. (Т.)

Митровица.

Школски одбор митровачке српске црквено-школске општине, захваљујући Вам на неуморном четрдесетогодишњем труду око унапређења српске наставе поздравља Вас данас и очекује да ће те и остатак Богом дарованих још дана посветити српској књизи и српској деци.

Др. Владимир Чобанић.

48. (Т.)

Винковци.

Школски одбор српске црквене општине винковачке прикључује се слављу, те кличе Вам живели.

Др. Милашиновић председник, *Ђурић* парох управитељ, *Поштић* учитељ

49. (Т.)

Киkinда.

Поздрављамо прославу четрдесетогодишњице, слава и хвала ти на неуморном и истрајном раду на пољу народне просвете.

Киkinдски српски школски одбор.

50. (Т.)

Сарајево.

Данашњој Вашој свечаној прослави придружујемо се са жељом да Вас милостиви Бог поживи још много година на срећу и корист српске школе и српске просвјете.

Одбор српских школа.

51. (Т.)

Загреб.

Узвишени јубилеум, коме се српски народ с поносом одазивље, поздравља срдачно и кличе да живи јубилар.

Одбор српске народне школе.

52. (Т.)

Баја.

Великом педагогу, препородитељу основне наставе, духовноме оцу школског нам подмладка и учитеља народних, стубу и дики српскога школства о четрдесетогодишњици тог неуморног трудбеника кличемо, да Вас та слава у српском народу овековечи и обесмрти.

Бајски школски одбор.

53. (Т.)

Осек.

Духом учествујући у прослави четрдесетогодишњег по цео српски народ заслужног рода, кличемо: живио!

Школски одбор.

54. (Т.)

Митровица.

Високо ценећи и уважавајући Ваш неуморни четрдесетогодишњи труд и рад на пољу српске школе и просвете, кличемо из дубљине душе наше, живио слављениче и учитељу учитеља на дику и понос наше школе, просвете и народа свога.

Српски учитељски збор.

55. (Т.)

Карловци.

Слава и хвала на великом труду које српској школи четрдесет година полагасте; кличу Ваши поштоватељи, који Вас поздрављају и четрдесетогодишњицу чиститају. Живио!

Чобанић прота, Алекса Рајковић, Радован Милушевић, Јефта Бајин учитељи, Драшња Букић, Марија Малушевићка учитељице.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Вршац 12. Окт. 1893.

56. (П.)

Благородном Господину
Николи Б. Вукићевићу,

управитељу српске учитељске школе и српско верозаконских школа
у Сомбору и привременом главном школском референту.

Благородни Господине!

Врлоуважени Наставниче наш!

Глас о Вашој прослави четрдесетогодишњице рада и наставе
Ваше на једном од првих завода наших — на учитељској школи,
— са неописаном радошћу дирнуо је нас — негдашње ученике
Ваше и отворио врата захвалности, коју Вам вечито дугујемо као
врлом и добром наставнику нашем. С тога са највећим пијететом
поздрављамо заиста заслуге достојну прославу Вашег четрдесето-
годишњег посве корисног рада, и срцем синовне љубави молимо
свевишњег Творца да Вас још дуго здрава и чила одржи на дику
и понос свега срб. учитељства и народа српског.

Из седнице учитељског збора држаног у и т. д.

Васа Лазаревић, перовођа.

Миша Стојановић.

Антица Лукић.

Ленка М. Гердец.

Мара Цецењог рођ. Мандукић.

Софија Лукић.

Борђе Лукић.

Софија Јекићева.

Емил Стефановић.

Живојин Милић, управитељ.

Никола Брашован.

Драга Везенковићка.

Лаза Везенковић.

Стева Марјановић.

Макса Пиштелић.

Стева Јовановић.

Светозар Брашован.

Емил Пандука.

57. (Т.)

Кикинда.

Добри и врли учитељу наш! Са синовљом оданошћу и благо-
дарношћу долазимо да Те на данашњи дан, дан славе твоје поздра-
вило. Ми учитељи и школа вечно ћемо Ти бити благодарни на
поуци, мудрим саветима и очинским напутцима. Незгорајем огањ
који поджигеш Ти као чувар православне вере и имена српског
букти у свима крајевима, пламти у грудима Твојих благодарних
ученика који Ти кличу слава Ти и хвала врли учитељу наш.

Учитељски збор.

58. (Т.)

Кикинда.

Искрено поздрављамо Ваше четрдесетогодишње славље и
кличемо нека је слава плодном и неуморном раду и духовном оцу
овостраних српских учитеља.

Српски учитељски збор.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

59. (Т.)

Ст. Бечеј.

Четрдесет година труда и рада на просветном пољу читав је век људски и када поколење ученика Ваших данас обухвата не само омладину и зреле људе, него и остарину нашу, онда благо таком човеку, благо учитељу учитељства српског. Такав човек заслужује усклик: сретна Вам прослава!

За српски учитељски збор *Стеван Жекић* председник, *Чилић* перовођа.

60. (Т.)

Футог.

Овај учитељски збор високо ценећи Ваш четрдесетогодишњи просветни рад, најердачније поздравља Вам јубилеј. Живели!

Василије Чушић парох пред. школског Одбора, *Владан Стефановић*, *Коста Шијачки*, *Катица Поповић*, *Жарко Алексић* учитељи, *Лазар Јовановић* парох.

61. (Т.)

Кикинда.

Придружујући се прослави, кличемо да живи слављеник дуго, радећи у корист српске просвете. Хвала му по сто пута на његовом големом труду и великим подвизима.

Задруга Српкиња.

62. (Т.)

Бечкерек.

Честитамо четрдесетогодишњицу вашег рада на пољу просвете, живио на понос васколиког Српства.

За задругу Српкиња: *Емилија Мунчић.*

63. (Т.)

Кикинда.

Поздрављајући прославу прва нам је реч хвала и признање слављенику, који је отворио двери просвете и Српкињама, да могу и оне поради на васпитању и образовању народном; с тога и живио!

Девојачко друштво.

64. (Т.)

Београд.

Слава Вашем плодном раду на српској књизи, честитајући Вам славље, поздравља Вас

За либералну омладину: *Уредништво „Будућности.“*

65. (Т.)

Крагујевац.

Ветерану српске педагогије, неуморном баштовану српског подмлатка слава! Живео!

У име либералне омладине: *Георгије Миросављевић.*

Вршац.

www.66m.net (19.12)

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Твоме четрдесетогодишњем трудном, савесном и неуморном
Нраду, око напретка и бољитка народне нам школе и учитељства,
Идубоко се клањају и своје признање изричу.

Грађани вароши Вршца.

67. (Карта.)

Кикинда 28. Окт. 1893.

Високоучени Господине!

Преко учитеља давасте душевне хране великом делу срп-
Искога народа. Он Вам кличе: слава и хвала!

Вел. кикиндска срп. ратарска читаоница.

68. (Т.)

Нови Сад.

Васколики српски народ задужилисте Вашим успешним радом,
Сто нек Вам је дика и утеха, Бог Вам дао снаге да и даље српској
Кпросвети себе посветите.

Српска Читаоница.

69. (Т.)

Цетиње.

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А
Ваше су велике заслуге у српској школи, која душевно
Исеједињава све Српство и утврђује му корен у будућности; зато
ВВам је благодаран сваки мисаони Србин, живјели на углед мла-
Лдијем Србима.

Уредништво „Гласа Црногорца.“

70. (Т.)

Нови Сад.

Честитам прославу Вашег обилатог и успешног рада на пољу
Енаше просвете.

Сава Петровић уредник „Српског Сiona.“

71. (Т.)

Београд.

Дозволи нам добри учитељу, да и ми уплетемо један цветак
у неувели венац којим те данас окитише твоји захвални ученици.
Живео на дикy Српства!

Драгомир Брзак књижевник, Михајло М. Поповић фабрикант цигарпапира.

72. (Т.)

Сарајево.

Бошњo ти уз поздравље кличе.
Сретна слава мио наставниче!
Вазда био висок ка' на крили;
А душмани под ногом' ти били.

Кашиковић.

73. (Т.)

Панчево.

Уважавајући Ваше велике четрдесетогодишње заслуге за школу и цркву народну, поздрављамо данашњу лепу светковину, са срдачним ускликом живели!

Сава Стојишић прота, *Лука Поповић* парох, *Душан Радловић* парох, *Душан Јаблановић* парох, *Обрад Давидавић* капелан.

74. (Т.)

Кикинда.

На данашњој четрдесетогодишњој заслуженој Вам прослави кличем у духу живио дуго на дику и понос српске народне школе.

Протопоп *Ђорђе Влаовић*.

75. (Т.)

Ст. Бечеј.

Прославу честита.

Прота *Борога*.

76. (Т.)

Ср. Карловци.

У радости данашњега дана пред иконом распетог Спасе, молим се Богу благоме, милостивоме, да дарује милом моме српском роду много таквих синова и овакових дана, а Вама трудбениче и радениче, још дуго доброга здравља.

Прота *Јован Вучковић*.

77. (П.)

У Глини 19/31. Окт. 1893.

Високоучени Господине!

Врлоуважени мој пријатељу!

Овај час дођох с' путовања мога у каноничној визитацији по огромном протопрезвитерату, на ком путу остадох пун мјесец дана.

И тек што сиђох с кола, ево ме да поздравим славу Вашу, која је слава цијелога народа, у коме су народу безбројни лични знанци, пријатељи и поштоватељи, међу које сам сретан и ја да се уврстим.

Кличем сад поносан и радостан из свега срца: Живио наш први педагог и књижевник још много и премного година, здрав и сретан, на дику и понос роду и народу.

С најусрднијим поздрављем

Ваш, свагда Вам одани.

Прото *Дане Прица*.

78. (Т.)

Темишвар.

Драги Нико! Честитам ти данашњу прославу тога умнога рада на пољу црквено-просветном у току времена од пуних четр-

десет година. Милост божија која те је досад под својим окриљем снажила у твом раду корисном за цркву и народ, нека те прати и одсад стазом живота и одржи кренка и снажна до најдубље старости.

Прота *Станић*.

79. (Т.)

Сентомаш.

Поздрављамо Вас као четрдесетогодишњег неуморног радника на пољу српске православне наставе, са жељом да Вас Бог зјош дуго поживи.

Мијински парох, *Капански* свештеник, *Сграјић* свештеник.

80. (Т.)

Индија.

Поздрављамо четрдесетогодишњицу добром и љубљеном наставнику, благом оцу ученика од срца, желећи Вам дуг вјек, крепко здравље, сталну срећу и у породици и раду, за бољак школе, учитељства и народне просвете.

Павле Бошковић парох попиначки,
Зорки Бошковић благодарна ученица — учитељица.

81. (Т.)

Кулпин.

Учествујући духом у прослави, поздрављамо слављеника живио!

Капански парох, *Грујић* учитељ.

82. (Т.)

Меленци.

Уважавајући Вам четрдесетогодишњи рад за благо српске народне школе, као духовном оцу оностраних учитеља, поздрављамо данашње славље.

Думић, *Жујански*, *Јовановић*.

83. (Т.)

Буда-Пешта.

Најзаслужнији сине народа српскога слава ти! Видесмо и знамо дела твоја, која сијају широм Српства, зато и опет слава ти у име наше школске деце.

Коста Николић парох каласки и управитељ, *Сава Велић* учитељ.

84. (Т.)

Мартонош.

Честитамо славље данашње, у коме српска школа велича великог учитеља, српски народ дичног сина, црква православна свесног поборника Николу Вукићева.

Младен Јосић парох, *Тоша Пегаковић* учитељ, *Љубица Филиповић* учитељица.

85. (Т.)

Мађарбоја.

Покорни ученици кличу ти слављениче, живио нам дуго и много на понос и дику.

Урош Мађаревић парох липовски. *Милан Костовић* парох бременски,
Бранко Царабак учитељ болмански:

86. (Т.)

Кањижа.

Најусрдније честитају прославу, дај Боже још толико делали на корист школе.

Милан Димитријевић парох, *Ђура Нинчић* учитељ,
Јован Максимовић оросламошки учитељ.

87. (Т.)

Кикинда.

Примите моју најусрднију честитку поводом прославе четрдесетгодишњег неуморног рада Вашег, за српску народну наставу и просвету.

Новаковић, парох.

88. (Т.)

Помаз.

Поздрављам славу којом се поноси не само наша народна школа, него и црква православна.

Ђорђе Голуб, парох.

89. (Т.)

Апатђалва.

Четрдесетгодишњи данашњи јубиларе!

Хвала ти истрајноме ревном раду, на културном пољу око васпитања и управе наших учитељских кандидата. Живео слављениче на понос и дику милог нам рода.

Твој брат и школски друг

Светозар Поповић, парох.

90. (Т.)

Вашархељ.

Род те љуби данас, данас те род слави, заслужан си заслуге и тим слављем одужује ти се народ. Живио си роду, живи дуговечно, слава ти!

Давидовић, прастари ђак.

91. (П.)

Врачевгај, 15/27. Окт. 1893.

Високоблагородни Гос. приврем. Референту и Опште Високопоштовани Гос. Управитељу српске учитељске школе у Сомбору.

И моја маленкост у венцу целокупне српске интелигенције похита, ако ми не бих могуће лично предстати, овим скромним

WWW
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

начином, да даде израза своје превелике радости у томе, што сте Ви високопоштовани Господине управитељу, таквом срећом одарени, да природним очима гледате и својим ушима слушате, како цвет интелигенције, како благодарни рукосади Ваши у слави се надмећу, да што достојније прославе Вашу четрдесетогодишњу, на пољу педагошког образовања српске младежи обојега пола, верну и ревностно још и данас истрајну службу.

И ја се придружујем душевно и у топлим молитвама благодарећи Свевишњем Творцу неба и земље на милости, коју обилно изли на Ваше свагда топло побожно срце и поклони Вам животне снаге, да свим тешкоћама свагда мужески одолети можете, па још и данас као вредна пчелица, на том најплеменитијем подухвату неуморно делате. Свим срцем желим, да у кругу ваше врлоштоване породице, у кругу високопоштоване професорске колегије поживите још здрав и крепак небројено година, роду свом на радост, потомцима својима, односно свом вредном и свесном учитељству и свом српском благодарном народу на дику и понос.

„Молитвама свјатих отаца наших, Господи Исусе Христе Боже наш и помилуј нас.“

И да се излије Благодат пресветога Духа на одређени дан прославе с чиме бележи себе

У и т. д.

Вашег Високоблагородија с високопоштовањем понизни слуга
Емануил Кадих, парох и епарх. вршачк. конс. приседник.

92. (II.)

Панчево, 14. Окт, 1893.

Велештовани Господине!

Давашње славље Ваше, које сте у потпуној мери заслужили, радујујући вољно пуних четрдесет година на пољу нејаке нам књиге и просвете народне, поред многих пријатеља и поштовача Ваших, који се слављу Вашем милимице придружују, нека је и мени допуштено, да се слави Вашој, истина простим али искреним речима и жељама придружим.

Неуморним и светлим трудима Вашим на попришту књижевности; големој љубави Вашој према школи нам народној; одличној служби Вашој у образовању и васпитању млађег нараштаја српског; а по превасходству деловању Вашем на пољу црквено-богословске књижевности наше — „достојно и праведно јест поклонити се.“

И ја, велештовани Господине, придружујући се овако духовно слави Вашој и ценећи дубоко раду Вашу у служби највиших и

највећих светиња наших — српском имену и православљу — кличем из дубине душе моје и срца мога: „Сеј човек цјел и свакија мзди и заслуги достојин.“

Нека велики Бог, у кога имате тврде вере и големе љубави, поклони Вам здравља, мира и задовољства, до крајних граница живота Вашег. Живео!

Ваш поштовалац

Лука Поповић, парох Панчевачки.

93. (Т.)

Мађарбоја.

Приликом прославе четрдесетгодишње успјешног рада Вашег на просвјети српског учитељства, за науку, православље, српство и родољубље — примите искрену честитку од Вашег бившег ученика *Исидора Бошњака* пароха.

94. (Т.)

Ст. Пазова.

Поздрављам четрдесетгодишњицу Вашег учитељевања и племенитог рада у храму духовне прославе.

Стеван Шимић, парох.

95. (П.)

Беодра, 17/29. Окт. 1893.

Благородни Господине!
Мени многопоштовани!

Примите како од мене тако и од моје супруге Зорке (рођ. Кировић) искрену честитку на прославу Вашег четрдесетогодишњег службовања за срб. школу и православље наше. — Кличемо Вам: „Бог Вас поживио још много година здрава и крепка!“

С особитим поштовањем

Миливој Томић, парох и школ. управитељ.

96. (П.)

Вел. Кањижа, 17. Окт. 1893.

Врлоуважени господине!

Прикључујем се и ја многобројним Вашим поштоватељима те Вам из ове даљине од срца поздрављам данашњу прославу Вашег неуморног и корисног четрдесетгодишњег рада педагошког, и молим се на данашњој св. литургији Свемогућем Богу, да Вас у кругу Ваше многопоштоване породице још дуго у крепком и повољном како телесном тако и душевном здрављу одржи на корист школе и просвете српске, а на дику и понос васцелог Српства! Живили!

Изволите веровати свагдањем мом одличном поштовању

Ваш искрени

Јереј Лазар Богдановић, парох варајдински и вел. кањишки.

У Риђици, 16/28. Окт. 1893.

Благородни Господине!

Честитам Вам четрдесетгодишњу прославу, да Вас Свевласти
дуго у здрављу одржи и поживи. Живили!

С поштовањем Вашег благородства

Кузман П. Јанковић, парох.

98. (Т.)

Врдник.

Ретку свечаност успешног четрдесетогодишњег службовања
на велику корист српске школе, искрено честитам желећи да школи
и роду нашем на дику послужите још на многаја љета!

Емилијан Бајић, игуман раванички.

99. (Ш.)

Загреб, 21. Окт. 1893.

Ваше Високоблагородије!

„Труждајушчемусја дјелатељу подобајет плода вкусити.“

На торжествен дан Вашег Високоблагородија, нисам у Загребу
био т. ј. два три дана у званичном послу на путу сам био, и тако
тима промашио исти дан своју скромну, и у најдубљој понизности
и високом поштовању честитку одаслати. — Боже мој! колико сте
божијим даром и благословом, те својим толикогодишњим неуморним
радом и маром на црквеној књижевности, на свјетовно просветним
дјелима својима српско духовенство и благочестије српско задужили!
Тај дуг ничим, док Вам је међу народом и за народ драгоценог
живота, одужити се неће моћи. — Него као што је свевишњи
промисао човеку, иза овог видљивог и бурнога живота установио
бољи, спокојнији и трајан живот, — савременици и потомство
православних Срба, тамо! тамо! и у оном животу Вашем имаће на
дјелима Вашима опомену на дуг свој.

Али, молим се Богу, да дјела Ваших плодова уживате до
највиших година човекових, да Вас може народ што дуље славити
и поштовати.

Тима мислима и осјећајима честитам Вам јубилеум, и молим,
да благоизволите и мене учислити међу највеће поштоваоце Ваше,
и тиме се биљежим Вашег Високоблагородија најоданији

Амвросије Павловић.

100. (Т.)

Ириг.

Свом негдањем старешини честита дочекану му свечаност.

Јеромонах Јовичић.

101. (Т.)

Ср. Карловци.

Учитељу прави,
Књижевниче врли!
Нек' те и одселе,
Свака срећа грли.

Да у српске груди,
Храм од слоге градиш.
По књижевном врту,
Да још цвеће садич.

Серије Попић.

102. (П.)

Торња, 16. Окт. 1893.

Високоучени Господине!
Мени Високопоштовани!

С највећом радости и са искреним срцем честитам Вам слављени Вашег 40-годишњег јубилеја. Да Вас милостиви Бог на понос и дику милог нам рода српског много година са Вашом милом и драгом породицом здрава и чила подржи. -- Ово Вам жели Ваш негда подчињени 70-годишњи старац

Исидор Михајловић, јеромонах и адм. парохије.

103. (Т.)

Цетиње.

Савјетнику и замјенику школског реферета, са највишим задовољством честитам велезаслужни и дични Србине од стране моје, црногорских учитеља и наше школске младежи — прославу четрдесетогодишњице Вашег узоритог и плодног наставничког и књижевног рада, који је веома благотворно упливисао на напредак и правилно развиће све српске школске младежи и на просвјету народа. Живио главни школски надзорниче!

Ђуро Поповић, главни школски надзорник.

104. (Т.)

Будапешта.

Молим примите из благодарног срца оданог Вам ученика искрену честитку на данашњу четрдесетницу. Молим се Богу да Вас дуго поживи здрава, школи на корист, имену Вашем на дику, хиљадама ученика Ваших на радост, да вољно прославимо и педесетлетницу Вашег благословеног рада.

Стева В. Поповић, школски референт.

Темишвар, 15/27. Окт. 1893.

105. (П.)

Високоблагородни Господине!

Ако између мене и Вас, који сте у нашем народу пажења и уважења, љублења и поштовања од сваке личности — нема тешњег пријатељства, оно би ме стало напрезања, да — поводом прославе Вашег 40 годишњег рада на пољу народне наставе не дам одушке чежњи неодољивој, којом ми је срце испуњено.

Као сви људи силног осећања и ја сам чедо тренутног утиска. —

Предавајући се сасвим радости и срећи данашњег дана славља, слатко ми то пада те зато молим, да ми дозволите да своје дубоко поштовање и најтоплије жеље, као јаван доказ своје оданости изјавим Вама, који сте се доиста у најтежим часовима својом мудрешћу, својим постојанством, пожртвовним радом родољубљем показали у највећој мери достојни оног великог поверења и части, које у свом народу као Нестор и регенератор нашег модерног школства уживате.

Вама — најјачем стубу српско православне вероисповедне школе — свакој згоди и незгоди верном заступнику наших интереса, благодушном оцу — браниоцу српског народног учитељства — желим свим срцем и свом душом да духом не клонете и да Вам преблаги Бог дуги низ година подари и испуниле се у њима све жеље доброг Вашег срца, те да узможете на Ђердану од 40 година, нове заслуге за српски народ и његову просвету нанизати.

Слава Вам храбри заточнице за лепше дане српске!

Вашег Високоблагородија верни и одани слуга

У и т. д.

Мита Долга, епарх. школски референт.

106. (Т.)

Беловар.

Захвални ученик кличе Вам живео! Слава драгоценом раду Вашем за народ и просвету.

Нешкович.

107. (П.)

Нови Сад, 12/24. Окт. 1893.

Велештовани господине!

Ми се овде радујемо Вашем јубилеју, трезвени део нашег народа зна и данас да оцени Ваше неизмерне заслуге за школу и

род, ал тек ће историја знати достојно оценити: Ко је био српском народу Никола Ђ. Вукићевић! Живео!

Ваш поштовач

У и т. д.

Милаи А. Јовановић, гимн. професор

108. (Т.)

Загреб.

Срдачно поздрављам данашњу Вашу славу, кличући на многаја љета.

Петровић, професор.

109. (Т.)

Београд.

Слава Вам поборниче Српства и православља, живео!

Јеврем Илић, професор.

110. (П.)

Београд, 15. Окт. 1893.

Племенити наставниче!

Приликом, кад се слави четрдесетгодишњица Вашег рада у храму Божијем и народном, ево и мене, Вашег ученика од пре тридесет година, да Вас поздравим са жељом:

Да још дуго у храму Господњем, основаном на мученичким костима српскога народа, приносите жртву нелицемерне љубави према Богу и народу!

Да таку љубав, каквом је испуњено Ваше наставничко срце, небесни Отац преко Вас пренесе и на све Ваше дојакошње, садашње и потоње ученике!

Да та љубав захвати и загреје сва српска срца по свим крајевима!

Да под ударцима таких срдаца кресне варница обоженога народнога огња, која ће зажећи угашене а разгорети још упаљене воштанице у нетосветњаку српских просветитеља: Саве, Арсенија и Јоаникија!

И ево, као да гледам у духу, где се над Тобом, врли и скромни трудбениче, спушта анђео Господњи носећи Ти поруку од „Оца свјетов“:

„Знам твоја дела. Гле дадох пред тобом врата отворена врата живих срдаца српске младежи; и нико их не може затворити, јер си држао моју реч и ниси се одрекао имена мога.“

www.unilib.rs Не могући лично доћи, него у духу гледајући сакупљена
У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А
духовна чеда Ваша око Вас, из дубине своје благодарне душе
радује се Ваш ученик

Димитрије Јосиф, професор богословије.

111. (Т.)

Карловац.

Вама драги учитељу врли слављениче, на огњишту просвет-
номе, на коме проведосте четрдесет трудних година ширећи про-
свету по свом милом народу, на коме сам и сам некад од Вас дивну
науку црпио, нека је у име жеље и поздрава мога благодарног
срца искрен тумач мој захвални усклик живели на многаја љета!

Ваш благодарни ђак

Ђорђе Глибоњски, професор.

112. (Т.)

Сентомаш.

Побуђен чувством благодарности на досадањем Вашем раду
на пољу школе, кличем да Вас Бог дуго поживи на корист народа.

Ђорђе Стефановић, управитељ.

113. (Т.)

Земун.

Православна вероисповедна српска основна школа и просвета
са својим учитељством напредује данас упоредо са основним шко-
лама и учитељством других просвећенијих народа, а међу онима,
који у том погледу стекоше највећих заслуга и Ви високоштовани
Господине учитељу и духовни оче наш, стојите на првом месту.
Па поштујући у Вама узор мужа Србина, непоколебимо оданог
светој православној вери, српској школи и народности нашој, као
ретког домо- и родољуба, као доброг учитеља и духовног оца нашег,
на дан ретког и великог славља четрдесетогодишњице Ваше радосно
кличемо Бог Вас живио на многаја љета.

Српски учитељи земунски: *Вељко П. Петровић, Зорка Николићева, Смиљка
Стојковићева, Вукосава Љубенова, Милош Грујић, Алекса Лазић, Душан
Летић, Душан Бурић.*

114. (П.)

Плевље, 12. Окт. 1893.

Високопоштовани

Господине Јубилару!

И ми српски учитељи из Отоманске царевине, цијенећи
Ваш рад, хитимо да Вам бар овим путем честитамо славље Вашег
великоучитељскога и књижевнога рада, што сте Вашим неуморним
патриотским трудом приносили на олтар српске просвјете, који

(труд) свјетлим зрацима шири се по свима крајевима куда Срби живе — као што се свјетли и кула свјетилка бродовљу по непрегледним морским пучинама — са најплоднијим резултатима.

Цијенећи Ваше велике трудове како у службеноучитељскоме раду, тако и на књижевноме пољу, а душевно учествујући и у прослави, молимо Вас, да примите ову нашу срдачну честитку значајне прославе као и осталих братинских и синовних Вам врских учасника.

Поред тога, уз пошиљку нашега синовнога поздравља и рукољуба кличемо: Живио дуго нам велики српски педагог-јубилар Никола Ђ. Вукићевић на корист љубећега му Српства.

У и т. д.

Српски учитељи из Отоманске: *Јован Митровић, Јов. М. Ђирковић, Тодор Росић, Даринка Ј. Ђирковићка.*

115. (Т.)

Бечкерек.

Ценећи Вам четрдесетогодишњи успешни рад на пољу народне просвете из благодарности кличемо Вам живели на многаја љета. *Милан Мапојловић, Богдан Шоковић, Миливој Бугарски, Драга Смедеревац, Зорка Рашковић, Вигомир Максимчев,* благодарни ученици.

116. (Т.)

Сентомаш.

Како наше надимљу се груди,
Какве жеље у срцу нам стоје!
Осећаје излиле би своје,
Да их чују на далеко људи.

Али реч се не сме да усуди,
Слаб израз је за подвиге Твоје,
Што у Српству на тисућ се броје, —
Таква су Ти и дела и труди!

А и на што китњастога збора?
Искреност је простога одела
И баш тиме свагда се узнела!

Од порока притворност је гора...
Бог Те дуго поживео јоште
У криоцу среће и милоште!

Нестор ил. Миковић, Јован Стојановић, Јевреж ил. Миковић, Милан Ј. Настић, Вигомир Рукић, Иван М. Шоковић.

www.

www.mihailovic.rs
117. (Т.)

Ада.

Срећан и радостан се осећам, што сам доживио да Вам као учитељ Ваш могу четрдесетогодишњи јубилеј Ваш из дубине срца и душе поздравити. Ваша данашња радост и моја је радост.
Дадих, учитељ.

118. (Т.)

Сентомаш.

Сва благодарна срца Твојих духовних синова откуцавају данас на овај светли празнични дан Твоје четрдесетогодишњице најскладнијом хармонијом топле молитве Богу што Те поклони Српству и благодарној Ти школи; у тој милозвучној хармонији и ја ти кличем живи још дуго на корист и славу благодарног Српства.
Нестор ил. Миковић.

119. (П.)

Сентомаш, 17. Окт. 1893.

Високоблагородни Господине!

Драги Учитељу!

Сви Твоји духовни синови, Твоји благодарни питомци, српско-народни учитељи из свију крајева где Србин живи и где се српска реч чује, са Твојим многобројним пријатељима славе данас ретку славу — славу четрдесетогодишњег Ти трудног али савесног рада на пољу просвете и књиге српске. И ја се врло срећним осећам, што се Твојим благодарним питомцем назвати могу и Твоју заслужну славу и ако не у непосредној близини, али у духу славити могу. Овом приликом морам се тим више срећним налазити, што ми се и син под твојим мудрим и очинским старањем налази. Славу Твоју бројаћу догод сам жив у прве и највеће свечаности живота свога, и кличем: живео многоштовани и драги Учитељу и духовни мој и сина мога Оче! Живео многозаслужни Трудбениче народа српског. Нека те милостиви Бог још много година Српству Твоме душевно и телесно кренка и здрава а у кругу драге Ти, а мени врло поштоване породице, срећна и задовољна одржи. Драги Учитељу мој! Са овим жељама прими и израз највишег поштовања и признања од благодарног. Ти питомца *Јована Стојановића* учатеља сентомашког.

120. (П.)

Моле, 17/29. Окт. 1893.

Високоблагородни и Високоучени Господине!

Премили мој учитељу!

Дакле четрдесет година! О, ала је тај дуги низ година брзо прохујао! — Та да сте 40 година само одседели у школи, да сте

www.онајје задајни ваздух, ону школску прашину удисали, било би врло много. Та да сте сваки дан две три поучне речи толиким генерацијама казивали, па би за 40 година велике заслуге стекли а камо ли до 1000 народних учитеља спремити, у народ направити, да народ обучавају Бога љубити и поштовати, његову вољу испуњавати и ширити просвету у свом народу! — Четрдесет генерација учитељских изучисте, поуком православија напојисте и у народ отпостависте, да и они у народу то исто чине. То је заслуга голема, преголема, за које народ нема средства, са којима би могао, те велике заслуге достојно наградити! — Ја неznam примера у повесници, да је који добротвор своме народу толико добра учинио, колико сте Ви, мој премили Учитељу, свом народу у утврђењу наше свете православне вере и народног образовања, за ових дугих 40 година учинили. Премилостиви Творац смислио се на народ свој, дао Вам је снаге, па још и данас у Вашим старим годинама чините!

Ево већ преко 34 године како сам био Ваш ученик, и од тога времена непрестано пратим неуморни учитељски и књижевнички рад Ваш, па не могу да се надивим толикој снази, толикој издржљивости, толикој вољи, толиком труду и толиком добротворству које за свој народ тако изобила утрошисте, па још и данас, после 40 година то чините!

Има ли још који срп. нар. учитељ у животу, ког нисте Ви, премили мој учитељу изучили, како треба у народу утврђивати нашу свету православну веру, како треба народ васпитати, како га треба ставити у ред изображених народа? — Ја сам уверен да нема. Сви ми који смо у животу, сви смо изишли из Ваше школе, напуњени Вашим очинским саветима, Вашом виспреном науком.

Па ето те превелике заслуге побудиле су српско учитељство и цео српски народ, да најсвечаније прослави данашњи дан Вашег четрдесетогодишњег учитељског рада.

О, како би ради да смо сад сви с Вама, да Вам славу поздравимо, да Вас као духовног оца загрлимо и наше жеље изјавимо! — Та има нас и старих и младих, Бог милостиви зна, да ли ћемо Вас још сваки кадгод моћи видети!

Али сиротиња, та највећа учитељска непријатељица то нам не допушта да се лично састанемо. Раштркани смо по српском народу, те прилежно вршимо ону задаћу, коју сте нам Ви у срца наша усадили. Али гдегод је који, сваки се то народни учитељ данас са својом породицом у свечано руво обукао, и стао пред

WWW.UNILIB.RG

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

икону Спаса па се моли за здравље и срећу Вашу — Бог је премилостив, саслушаће искрену молитву нашу! — Но ако има који међу нама, који Вас је неблагодарним оком досад погледао, ево сад је време да се покаје, а Ви да му опростите, као што добар отац својој деци опрашта.

Но није ово само наша светковина, — ово је светковина целог српског народа, који чини у славу четрдесетогодишњег неуморног рада, у школи живом речи, а у народу књигом, јер што год сте свога века урадили, све сте у корист целокупног српског народа урадили.

Ево дакле и од моје стране — кад већ није могуће лично, а оно овим путем поздрављам Вас премили мој Учитељу и молим свевишњег Творца, да Вас још тако крепка подржи на срећу породице Ваше, на срећу српског учитељства и целог народа српског, — та ми Срби још немамо који би Ваше место достојно попунити могао.

Ваш благодарни стари ученик *М. Д. Дејановић*, српски учитељ.

121. (Т.)

Будапешта.

Делање досадање
Највеће је признање!
А Свевишњи и на даље
Нек Вам даде здравље!

Учитељ *Петровић*, *Павло Терзин*.

122. (Т.)

Алибунар.

Духовно учествују у Вашем слављу благодарни ученици.

Душан Ламбрин, *Коста Ајваз*, учитељи.

123. (Т.)

Мартинци.

Придружујући се духовно прослави четрдесетогодишњици учитељског и књижевног рада Вашег, кличемо живели још много година на корист и напредак школе и наставе.

Равнајући учитељи *Милаш Радојчић* Кузмин, *Лазар Цзејић* Мартинци, учитељица *Поповић* Мартинци.

124. (Т.)

Бањалука.

Узору учитеља српског учитељства поносу народа нам; пригодном четрдесетогодишњице честитамо кличући живио јубилар.

Кондић, *Зига*, *Ковачевићка*, *Димићева*, *Вукић*.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

125. (Т.)

Моле.

Слава четрдесетогодишњем неуморном трудбенику просвете српске; вечита хвала свом дичном учитељу.

Аркадија Вуковић, Зорка Јелчићева, Дара Берићева.

126. (Т.)

Мокрин.

Реткој Вашој слави придружујемо се и ми са ускликом, живоно Несторе српски!

Благодарни ученици: *Ђура Крајован, Никита Николајевић, Миливој Толмичев, Милан Стојишић, Персида Печујац, Даринка Никковићка.*

127. (Т.)

Ковиљ.

За труд вељи у животу Вашем,
На просвети српског рода свога,
Дуги живот и довољно здравље,
Желе Вам од благога Бога:

Душан Димић учитељ, Катарина Ракићева учитељица,

128. (Т.)

Петрово-Село.

Честитамо.

Панга парох, Алексић учитељ, Кекић учитељица.

129. (Т.)

Батајница.

Најсрдачнији израз одличног поштовања ти, на дан славе четрдесетогодишњице.

Теодор Панић, Светозар Јовановић учитељи. Марија Шијакова учитељица.

130. (Т.)

Уљма.

Нека је слава и хвала творцу модерне педагогије наше, духовноме оцу стотинама учитеља.

Љубомир Јовановић, Љубица-Риговљева Јовановић.

131. (Т.)

Меленци.

Честитамо четрдесетогодишњу прославу заслужног наставничког рада за српску школу.

Бена Петровић, Даринка Брдваровић.

132. (Т.)

Голубинци.

Четрдесетогодишњицу учитељевања поздрављамо, са искреном жељом, да Вас Бог поживи на многаја љета.

Коњовић, Марин, Георгијевићева. Зековићева.

133. (Т.)

Ковиљ Сент-Иван.

Нашем велештованом слављенику и учитељу кличемо: живио још много година на дику и понос школе.

Живојин Пауновић учитељ, *Дарица Пауновић рођ. Радуловић* учитељица.

134. (Т.)

Вуковар.

Живио многа љета славни просветниче,
Из свег срца ученик Ваш кличе!

Шушић учитељ у Трпињи, *Шиановић* учитељ у Боботи.

135. (Ш.)

Черевих, 15. Окт. 1893. год.

Високоблагородни Господине!

На дан 40-годишње прославе Вашег књижевног и учитељског рада, када толко стотина Ваших ученика и апостола српске народне просвете, хите изразити Вам своје најлепше жеље, и ми као бивши Ваши ученици не можемо бити равнодушни, а да не дамо израза нашој великој љубави и захвалности за сва ваша добротинства, која нам указасте.

С тога честитајући Вам свесрдно тај свечани дан, душе се наше обраћају најтоплијом молитвом Свевишњему, да Вас подржи здрава и крепка још за дуги низ година, милој Вам породици на радост, и народу српском на корист.

Никола Борђевић срп. нар. учитељ, *Димитрије Клицин* срп. нар. учитељ.
Круница Обушковића срп. нар. учитељица.

136. (Т.)

Честитајући ретку и поносну славу нашем духовном оцу, кличемо слава Вам.

Никола Јовановић равнајући учитељ, *Вирсавија Драгашевићева* учитељица,

137. (Ш.)

Сент-Андрија 17. Окт. 1893. год.

Високоблагородни и уважени господине наставниче!

Пре 10 година, када се навршило 30 година Вашег трудног и плодносног рада, на српском учитељском заводу Сомборском, — са достојним „пијететом“ поздравио сам Вас, — и ето хвала Богу, дочекасмо и 40-годишњицу Вашег узвишеног рада, где Вас не само српско народно учитељство и свештенство, но и васколики народ српски, и други познати пријатељи — са топлим жељама предуспрета и поздравља!

Добри и врли наставниче и трудбениче српских народних школа! Примите и од мене, из далеке Сент-Андрије, и некадашње

српске патријаршије, — као од Вашег благодарног ученика искрену честитку приликом прославе Ваше!

Од 17. окт. 1853. до данас протекло је пуних 40 љета Вашег ревносног и плодносног делања на сомборској препарандији и на црквено-просветном пољу. Слава Вам!

Пишући ове редке из благодарности са речима и сам вапијем ка Господу: „Благословен јеси Господи, Боже отац наших, и хвално и прослављено имја твоје во вјеки —“ јер многи и премноги у теретном учитељском звању не дочекају ни 40. годину свога живота а гле! над Вами се излила висока милост Божија, да сте дочекали и 40. годину свог професорског и књижевног рада и службовања!

Ми слушатељи и ученици Ваши као народни учитељи, који смо слушајући Ваше слаткоречиво предавање, — ма да данас нисмо сви очевидни и учесници Ваше прославе, — молимо се ка Господу: за дуг живот и драгоцјено здравље Ваше, и као јубилару весело кличемо Вам: *слава нашем милом наставнику, српском педагогу и књижевнику Николи Ђ. Вукићевићу*, и живио нам на многа и премнога љета!!!

Приликом овом и Вама високопоштована Господо, који сте данас живи сведоци 40. годишње прославе Високоблагородног г. Николе Ђ. Вукићевића, првог трудбеника српских народних школа наших, кличем: живели!

Дошли сте велеуважена господо, да одате достојно пошту оном уваженом мужу, који је за процветање наших школа, својим неуморним радом себе жртвовао, — па зато га је и највиша школска власт наша, после смрти блаженоупокојеног блаженог мужа дра Ђ. Патошевића, њега и поставила на прво школско достојанство.

Ви, који сте се данас на прославу искупили, пропустити не могу, а да Вас не предусретнем са цитатом светих речи, које сам у прошлу недељу у једној стихири св. Отаца нашао, и у цркви отпојао: „О, божествени полче, богоглаголиви оружници ополченија Господња звјезди многосвјетлија мисленија тврди, таинственаго Сиона необорими столпи, миродухновени цвјети рајсти, никејскаја похвало, и вселенија утвјерденије“ — и у то име: „Господа појте, и превозносите јего во веја вјеки.“ — И јубилару реците: „Славно бо прослависја!“

Живели гости и приређивачки одбор! Живили професори и српски народни учитељи! Живила и приправничка омладина обојег пола, та узданица српских народних школа, и милог нам српског

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

рода!!! — Поздравите ми најљубазније све присугне госте и приређиваче!.... Примите са частном породицом моје отлично поштовање и поздравље! Остајте нам здраво! С Богом!

Ваш благодарни ученик

Петар Берић, учитељ Ст.-Андрејски.

138. (II.)

Бан, 15. окт. 1893. год.

Високоблагородни Господине!

До данас Те омиљени слављениче Николаје непретројне душе у срцу благородних осећаја грлише и љубише. — А данас засветли светлост Твоја пред људима јавно, славећ 40-годишња примјерна дјела Твоја јавно.

Хвалећ Оца небеснога, који Те 19-том веку — дико и поносе наш, — нама даровао.

Слава Ти учитељу учитеља!

Слава Ти наш примјерни и узорити духовни оче!

Слава Ти образу кротости!

Радуј се и весели се, јер Ти предстоји велика награда на небу!

Кличе из дубине душе, у име браће своје мохачко-пољских учитеља

Вожидар Ц. Косић,

народни учитељ и члан епархијског одбора Будимског.

139. (II.)

Суботица, 16/28. окт. 1893. год.

Високопоштовани Господине!

Због разних незгода и болести у породици, не могући лично доћи на прославу четрдесетгодишњег обилног и спасоносног рада Вашег на пољу српског школарства и народне просвете, као благодарни ученик Ваш, хитим, да ретку славу ту поздравим овим путем.

Кад бих се усудио, да се упустим у оцену заслуга Ваших по школу, цркву, и народну просвету, и да набрајам све оне резултате, који су последица Ваших неуморних трудова и делања око унапређења српске културе, — одмах при покушају искусио бих, како сам премален и немоћан, и што сам се поред свега тога дрзнуо, да и ја приложим један цветак у венац славе и хвале Ваших неоцењених и огромних заслуга, то чиним у синовној оданости, искреној љубави и најтоплијој благодарности према своме свагдашњем учитељу, и творцу новије педагогије српске.

Ви ћете на данашњи дан примити из свију крајева Српства од захвалних ученика Ваших и сваког пријатеља српског народа

www.unilib.rs

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

лепе честитке, које ће се одликовати красноречивошћу слога, вештином у изражају мисли и набрајању заслуга; — све те поздраве сједините у једну, и зачините је најискренијим осећајем ученичке благодарности и синовље љубави, потичући из дубине срца мога, и такову честитку сматрајте за моју.

Нека Свевишњи награди 40-годишње трудове Ваше на трновитом пољу српске педагогије и народне просвете, крпким постojаним здрављем на дику и понос српског учитељства и корист народа, и нека Вас милостиви Бог одржи у животу до крајних граница људскога века! То Вам од срца жели само Ваш свагдашњи ученик

Ђорђе Гојковић, учитељ.

140. (П.)

Брестовац, 16/28. окт. 1893. год.

Високоуважени Господине!

У животу човечијем велики је низ 40 година, када их преживи, а особито доживети их на тако трудном пољу, као што сте их Ви доживели. — С тога примите од мене као некадашег Вашег благодарног ученика, приликом Ваше 40-годишњице — израз мога дубоког високопоштовања и благодарности са топлом жељом: да Вас Свевишњи још дуги низ година поживи, на том трудном пољу, како би тиме још и више користили милом роду своме. — Живео наш мили слављениче!

Срцем и душом учествовао бих у слављу Вашем лично, но због нарушеног здравља није ми могуће.

Са особитим поштовањем остајем Ваш благодарни ученик

Александер М. Коновић, срп. нар. вероисп. учитељ.

141. (Т.)

Столни Београд.

Са мртве границе Српства, слављениче и четрдесетгодишњи неуморни трудбениче, кличе живио на многаја лета васколиком Српству на дику и понос.

Јован Десионовић, Ваш стари ученик.

142. (Т.)

Ада.

Као своме бившем високоштованом учитељу, најодличнијем српском педагогу и народном добротвору, честитам Вам данашњи јубилеум, живели!

Никола Кирић, учитељ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА
143. (Т.)

Слава Нестору српског учитељства.

Пирош.

Ђира Каракашевић.

144. (Т.)

Jubileumára Istentől áldást legőszintébben kíván

Ваја.

Воскај.

(Још има близу стотине које брзојавних, које писмених честитака слављенику, који ће се у „Школ. Листу“ идуће године обнародовати. — Ур.)

СРПСКА ЖУРНАЛИСТИКА И СРПСКА ШКОЛА ПРЕМА ПРОСЛАВИ.

Да 40-годишњица г. Николе Ђ. Вукићевића није била обичан чин поштовања његових личних пријатеља, који у уским границама локалног значаја, хтедоше прославити успомену на први дан ступања на поље педагошког рада слављениковог; већ да је та прослава била једна важна *потреба*, којом се читав народ осећао обвезан да врати један свети дуг човеку, који је толиких заслуга стекао по народну школу и просвету, најбоље се види по расположењу журналистике српске и с ове и с оне стране, у Србији, како је ту прославу с интересом пратила и о њој топле и пријатељске извештаје доносила. Тако је сомборски „Српски Гласник“ у своме броју 28. од 11. јула 1893. донео уводни чланак од М. К—ћа, у коме су истакнуте заслуге слављеникове и повучена паралела између рада пок. Натошевића и г. Н. Ђ. Вукићевића; а нарочито је наглашена ретка појава: како један умни радник још и сада крпко 40 година на таком заводу дела, који 80 година постоји, дакле половину заводског постања служи. — Новосадски „Браник“ у 121. броју од суботе 6. (28.) октобра 1893. доноси из пера А. В. врло симпатичан уводни чланак, у коме се јубилар уз Уроша Несторовића, Василија Ковачића, Платона и Дра Натошевића истиче као најрежнији радник напредније педагогије, као родољуб и учитељ, који своме народу срећу жели, па крај све заслуге што је народу преко хиљаде учитеља спремио, има неких који му поручују, *да се уклања с места, јер је доста његовог*. Бацивши кратак преглед на књижеван рад слављеников, довикује му: Слава ти Вукићевићу! Хвала на труду! — Кикиндска „Садашњост“ у бројевима 42., 43. и 44. лепо је пропратила ток прославе донесавши у 42. броју мали

свечани чланчић на првом месту листа, у коме с пијететом признаје: како је слављеник узорним животом својим, вредноћом и одушевљењем за православље и Србинство *живи пример* учитељству српском; а у 43, броју надовезује и вели: да је Никола Ђ. Вукићевић прави апостол, који свугде и свагда без увијања и околишења јасно казује колико му је мила, колико драга народност, колика *брига за све Српство и православље!* — „*Српски Сион*“ у 44. броју од 31. октобра 1893. кличе: како се у добри час Вукићевић у Сомбору задржао и како је добра срећа српске школе хтела, да свршени богослов не обуче ни свештеничку мантију ни калуђерску ризу, већ се прихвати неблагодарнога а толи спасоноснога поља те поста уз Патошевића препородитељем српске школе. И заиста у овом магловитом и суровом времену, у ком се врлине и права заслуга не поштују, као мелем пада ојађеној души српској Вукићевићу приређени јубилеј, те нам се чини да зрачак наде на боља времена пробија студ и маглу нашег несретног доба, те ће Бог погледати на свога Србина и начинити од њега оно што треба и да буде. — „*Босанска Вила*“ у једном броју свом месеца октобра о. г. донела је из пера уредникова један врло леп чланак у славу нашег дичног педагошког Нестора и четрдесетгодишњег слављеника. Уз чланак је приказан и лик слављеников.

Од журналистике из Србије најтоплије је пропратила прославу „*Будућност*“ у броју од 21. октобра 1893. у допису из „Војводине“, у коме се из Сомбора јавља, како је син поноситог Сомбора, 40-годишњи учитељ учитеља г. Никола Ђ. Вукићевић прославио на свечан начин уз искрено учешће многих његових пријатеља и поштовалаца и с оне и с ове стране Саве и Дунава своју четрдесетгодишњицу рада плодног и обилатог. Како је из учитељске школе под његовом руком изашло близу хиљаду просветних апостола, којима Српство за просвету много дугује; — и најпоследње „*Српска Застава*“ у Београду у notiци: *Славље у Сомбору*, жели: да г. Н. Ђ. Вукићевић још много година послужи на славу српског имена, упућујући српско учитељство стазом, која води у живот; а учитељству српском жели, да се угледа на овога скромнога раденика на још запуштеној њиви српскога народа.

Кад је и народ и новинарство српско, као орган јавнога мњења, дало израза признавању заслуга таком одличном мужу, није могла ни српска школа заостати а да и свој глас не уплете у славопој Нестору педагошке књижевности и оцу учитеља српских.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

www.Вршачки учитељи замолише тамошње српско православно свештенство, да на сами дан прославе уз свечано богослужење обаве и благодарјење за живот и здравље као и многогодишњи рад јубиларев. У Панчеву је цела колегија учитељска срп. више девојачке школе уз присутност целокупног патроната и осталих многобројних гостију с ученицама заједно приредила прославу пре службе, на којој је прослави говорио о животу и раду слављеникову управитељ Св. Дамјановић а ученице певале за то згодну песму.

*

И тако завршујући овим све податке о овој реткој прослави и значајној свечаности пуштамо овај опис у наш народ, сећајући се оне истините изреке, да је само онај народ заслужан својих великих синова, који их знаде и поштовати; а овом је приликом *Српски народ* потпуно то и засведочио. За то и опет **живео српски народ! Живео слављеник, Никола Ћ. Вукићевић учитељ учитеља! Слава и хвала му!**

Приређивачки одбор.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

На дан четрдесетогодишње прославе мојега учитељског рада 17. Октобра о. г. примио сам из свију предела србских многобројне знаке љубави признања и поштовања, не само од мојих благодарних ученика и ученица, него и од других велеуважених особа, учитељских и професорских колегија и задруга.

Како ми није могуће свакоме посебице захвалити на указаној ми том приликом почаст; то за пријатну дужност сматрам путем „Школскога Листа“ моју најтоплију благодарност изјавити свима, који су доброту имали ову моју прославу брзојавно или писмено мени честитати.

Ја ћу се и одсада трудити док год узживим, да се достојан покажем великог и редког отликовања, са којим ме је Србство овом приликом усрећило.

У Сомбору, на Никољ-дан 1893.

Никола Ћ. Вукићевић,

управитељ и најстарији професор учитељске школе србске.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Навршила се ево 25. година Школскога Листа, а уједно и тридесет пет година, од како је у Октобру 1858. овај лист покренуо препородитељ србске школе покојни Др. Натошевић.

Ободрен обећањем најотличнијих старијих и млађих учитељских снага, да ће ми при уређивању Школског Листа у помоћи бити наумно сам и идуће 1894. године „Школски Лист“ издавати, ако се буде пријавило онолико предплатника, колико је нужно, да се сви трошкови око издавања овога листа без моје штете подмирити могу.

„Школски Лист“ ће као и до сада заступати праве интересе србске народне школе и србског учитељства и примаће радо ваљане чланке о васпитању и настави, који не стоје у опреци према светој православној вери и милој народности нашој.

„Школски Лист“ излазиће један пут у месецу на подпуном свитку fine хартије.

Предплата се прима само на целу годину и умољавамо свакога, ко лист држати жели, да нам најдаље до Сретенија предплату послати изволи.

Цена је листу на целу годину 1 фор. 50 новч. а. вр.

Учитељи, који примају плату мању од 300 ф. годишње, као и гг. богослови и приправници, добијају „Школски Лист“ у пола цене, т. ј. за 75 н. — За предплатнике из Црне Горе даваћемо и ове године „Школски Лист“ по 1 ф. а за предплатнике из Србије по 4 динара у србском, или по два форинта у аустријском новцу.

Господа скупитељи, који нам пошљу пет предплатника са целом, или 10 предплатника (ђака) са половном предплатом добијаће по 1 примерак на дар.

Имена родољубивих добротвора, који за сиромашне школе и учитеље лист овај држали буду, обнародоваће се за спомен у „Школском Листу.“

У Сомбору, 31. Децембра 1893.

Н. Ћ. Вукићевић,

одговорни уредник и издавач „Школскога Листа.“

Издаје и уређује: **НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.**

Штампарија Ф. БИТЕРМАНА у Сомбору.